Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 22 февраль 1969 йил, шанба ★ № 45 (14.208). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИНЧА меҳнат вахтасида

100

● РЕСПУБЛИКАДА ГЎШТ ТАЙЁРЛАШ КВАРТАЛ ПЛАНИ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ
● МАРКАЗИЙ ФАРҒОНАДА ЯНА БИР ПАХТА ФАБРИКАСИ

САНЪАТКОРНИНГ ГРАЖДАНЛИК БУРЧИ

Улуғ Советлар мамлакатида коммунизм қурилиши улкан қадамлар билан олға бормоқда. Қаҳрамон халқимиз Коммунистик партия раҳбарлигида жасорат намунасини кўрсатиб, Ватанимиз индустрия қудратини мислсиз оширмоқда, юксак замонавий, тараққий этган қишлоқ хўжалигини янги чўққиларга кўтармоқда, фан ва техника мўъжизаларини тобора чуқурроқ эгаллаб инсоният прогрессига эл-юрт фаровонлигига хизмат қилдирмоқда. Космосни забт этиш соҳасида янги-янги марралар эгалланди.

Халқимизнинг маданий ва маънавий ҳаётида ҳам улкан ўзгаришлар рўй берди.

Республикамиз халқ хўжалиги тараққиётида эришган муваффақиятлар Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг, халқлар дўстлиги идеологиясининг катта ғалабасидир. Ўтган йили она-Ватанга тўрт миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» армуғон этдик. Бу улуғ ишда механизация деҳқонларнинг асосий таянчи бўлди. Ўзбекистон ишчилар синфининг — Тошкент бинокорлари, Бекобод нурчилари, Олмалиқ металлурглари, Чирчиқ химиклари, Бухоро газчилари, Андижон нефтчилари, Мурунтов олтинкорларининг бекиёс мардлиги коммунизм ишига садоқат билан хизмат қилишнинг ифодасидир. Ҳозирги кунда серқуёш республикамиз яна ҳам буюк, яна ҳам улуғвор ишлар арафасида турибди.

Хўш, мана шундай жасоратли ишлар, кишиларимизнинг буюк меҳнати, ижодкорлик фаолияти ва жўшқин ҳаёти адабиётимизда қандай акс этяпти? Қониқиш билан айта оламизки, ўзбек совет адабиёти умумсовет адабиётининг жанговар отряди сифатида социалистик реализм йўлидан бориб, давримизнинг мураккаб ҳодисаларини, ҳаётимиз гўзаллиги ва романтикасини, совет кишилари бой маънавий дунёсини ҳаққоний акс эттирмоқда. Натижада адабиётимиз ғояларимизнинг ҳужумкор ва ҳаётбахшлигини реал воқелик заминида талқин этувчи кўпгина салмоқли асарлар билан бойимоқда. Прозамиз қўлга киритган қатор йирик асарлар, драматургиямизнинг сезиларли ютуқлари, шеъриятимизнинг янги-янги қирралар касб этиб, инсон кайфиятини, унинг орзу-интилишларини, руҳий оламини чуқурроқ таҳлил этаётганлиги, болалар адабиёти ва адабий танқидчиликнинг изланиш йўлидан бориб, янги асарлар ҳисобига ривожланаётганлиги фикримизнинг исботидир.

Ўзбек совет адабиёти катта, мураккаб йўлни босиб ўтди. Октябрь байроғи остида туғилгач, муросасиз ғоявий курашлар ўтида тобланган, инсоният тарихидаги янги, юксак даврнинг ифодаси сифатида юзага келган адабиётимиз ўз тараққийси давомида формализм, натурализм ва бошқа ёт таъсирларни енгиб, социалистик реализмга содиқ бўлиб қолди, партиямиз ғояларининг актив пропагандисти сифатида майдонга чиқди, бадиий сўзнинг қудратли кучи билан меҳнаткаш халққа хизмат қилди ва қилмоқда.

КПСС XXIII съездининг тарихий қарорларида совет адабиётининг бундан кейинги тараққиёт йўли, вазифалари равшан кўрсатиб берилган: «...совет адабиёти ва санъати, — дейилади КПСС Программасида, — катта ғоявий, тарбиявий роль ўйнамоқда, совет кишисида янги дунё қурувчисига хос хислатларни ривожлантирмоқда. Совет адабиёти ва санъати миллионларча кишилар учун шодлик ва илҳом манбаи бўлиб хизмат қилиши, уларнинг иродаси, ҳисси ва фикрларини ифодалаши, уларнинг ғоявий бойиши ва маънавий тарбияси учун восита бўлиб хизмат қилиши лозим».

Коммунистик партия адабиёт ва санъатимизнинг бундан кейинги тараққиёт йўлини белгилаб берди. Бу йўл халқ турмуши билан алоқани мустаҳкамлашдан, социалистик воқеликнинг ранг-баранг томонларини ҳаққоний ва юксак бадиийлик билан акс эттиришдан, коммунистик ҳаётимизни илҳом билан тараннум этишдан ҳамда жамиятимизнинг олға ҳаракат қилишига тўсқинлик қилувчи ҳамма сарқитларини фош этишдан иборат.

Адабиётимиз ана шундай улғайиш, кураш йўлида ажойиб, сўнмас анъаналар билан бойиди. Халқ ишига, партия ишига содиқ бўлган, ўз гражданлик бурчини садоқат билан адо этган юксак талант эгалари халқ билан ҳамнафас бўлиб, унинг озод, ижодкорона меҳнатини куйладилар, халқни улуғ ғоялар учун курашга сафарбар этдилар. Буни биз буюк совет ёзувчилари — М. Горький, В. Маяковский, М. Шолохов ва бошқа санъаткорларимиз ижодида кўрамиз.

Ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзоданинг жўшқин инқилобий ижодий фаолияти партиявийлик, халқчиллик намунаси эди. Бу традиция севимли адибларимиз Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом каби ёзувчиларимиз ижодий фаолиятида муваффақият билан давом эттирилди.

Ўзбек совет адабиёти босиб ўтган шонли йўлни кўз олдига келтирган киши тараққиётимизнинг барча бурилиш нуқталарида бу улкан адибларнинг ҳамиша илғор жабҳада олдинги сафларда бўлганликларини, ҳаётимизнинг бош, етакчи тенденцияларини тўғри тушуниб, ҳар қандай чиркинликка қарши муросасиз кураш олиб борганликларини кўради. Ғоявий аниқлик, принципиал бўлиш, тарихий тараққиётни тўғри тушуниш мазкур ёзувчиларимиз ижодиётини самарали қилди, маҳоратини чиниқтирди, уларнинг асарларига юксак камолот ва ўлмаслик бахш этди. Улар ўз ёзувчилик, — гражданлик бурчларини кенг, чуқур тушундилар, ўз қаҳрамонлари билан яшадилар, уларнинг қувонч ва ташвишига шерик бўлдилар, оддий оламларнинг қалбидаги буюк интилишдан, мардликдан руҳландилар.

Совет адабиёти кашф этган бундай янги сифат, янгича анъаналар, тўнғич авлод ижодкорларига хос хусусиятлар адабиётимизнинг ҳозирги вакиллари фаолиятида муваффақият билан такомиллашяпти. Ҳозир ижод этаётган ёзувчи ва шоирларимизнинг кўпгина асарларида бугунги кунимизнинг ўтли нафаси, ҳаётимиз гўзаллиги, замондошларимиз қаҳрамонлиги акс этмоқда.

Сўнгги йиллар адабиётини, унинг узлуксиз ривожланиш жараёнини характерлайдиган хусусиятлардан яна бири — адабиётимизда талантли ёш авлоднинг катта ғайрат билан ижод қилаётганлигидир. Улар воқеликни реал ва ҳаётий тасвирлашга, тенгдошларининг бой ва мураккаб образини яратишга, халқнинг яратувчилик меҳнатини, адабиётнинг тасвирий имкониятларини кенгайтиришга ҳаракат қиладилар. Ёшларимизнинг қатор асарларида сергак фикр, аниқ мулоҳаза, ёшлик тўлқини, сафарбарлик ҳисси барқ уриб туради. Улар ижод ва изланишнинг яна шундай масъулиятли йўлидан бориб, келажакда янги-янги, янада юксак асарлар билан китобхонларимизни хушнуд қилишлари муқаррар.

Булар, албатта яхши, қувонарли воқеалардир. Бироқ биз эришилган ютуқлар билан чегараланиб қолмаймиз. Олдимизда турган улкан, масъулиятли вазифалар санъаткордан янада катта куч, маҳорат, изланишни талаб этади. Адабиёт ва санъат партиявий ва халқчил бўлиши, халқимизнинг жасоратини, орзу-интилишларини акс эттириши лозим.

В. И. Ленин «Партия ташкилоти ва партия адабиёти» ҳақидаги мақоласида: «Адабиёт партиявий бўлиши керак... Умумпролетар ишининг бир қисми бўлиши керак, бутун ишчилар синфининг бутун онгли авангардини юргизиб турган ягона, катта бир социал-демократик механизмнинг «паррак ва винтчаси» бўлмоғи лозим» деган эди. Адабиёт ва санъатимиз ижтимоий онг формаси, идеология фронтининг ўткир қуроли сифатида ҳамиша курашларга шай туриши, ўзининг тасдиқлаш ва жозиба кучи билан коммунистик ғояларимизни барқарор эттиришга хизмат қилиши, совет кишиларини, айниқса ёшларимизни Ватанга, партияга садоқат руҳида тарбиялаши, чиркин буржуа мафкурасининг турли йўллар билан кишиларимиз онгига таъсир этишига қарши аёвсиз кураш олиб бориши керак.

Маълумки, бизнинг мафкуравий душманларимиз совет тузуми эришаётган ютуқларни камситишга, тобора мустаҳкамланиб бораётган коммунистик ғоямизга туҳмат қилишга, халқлар дўстлигига раҳна солишга уринмоқдалар ва бу йўлда барча воситалардан фойдаланмоқчи бўладилар.

Улар адабиётимиз ва санъатимизда пайдо бўладиган айрим ғоявий ноаниқ, бадиий заиф китобларни, ҳаётимизни тўғри акс эттирмайдиган, воқеликни бузиб талқин этувчи асарларни қурол қилиб олиб, жамиятимиз маънавий бирлигига путур етказмоқчи, муваффақиятларимизни камситмоқчи бўладилар.

Ана шундай бир даврда синфий, сиёсий ҳушёрликни оширишимиз, адабиёт ва санъатимизнинг партиявийлик ва халқчиллик принципларини тобора мустаҳкамлашимиз, юксак ғоявийлик ва бадиий маҳорат байроғини тағин ҳам баландроқ кўтаришимиз керак.

«Шарқ юлдузи», «Звезда Востока», «Ўзбекистон», «Гулистон» журналларида, шунингдек, «Ўзбекистон маданияти», «Тошкент оқшоми» ва айрим область газеталари саҳифаларида, нашриётлар чиқараётган баъзи китобларда кўпчиликка манзур бўладиган яхши, етук асарлар билан бир қаторда баъзан бадиий заиф, фикри саёз шеърлар, бўш ҳикоялар, гелбатескари ҳажвияларга ўрин берилмоқдаки, бу — ана шу редакциялар редколлегияларининг авторлар билан дуруст ишламаётганини билдиради. Редколлегиялар ва бадиий кенгашларнинг масъулиятсизлиги, қўлёзмаларни тайёрловчи айрим ходимларнинг бепарволиги, ҳаётни чуқур билмаслиги, ўз савиясини кўтариш устида ишламаётганлиги ана шундай хом асарларга йўл очиб бермоқда.

«Тошкент оқшоми» газетаси саҳифаларида ўтган йили қатор адабий-бадиий материаллар, айрим ёзувчиларнинг ижодига бағишланган мақолалар, уларнинг асарларидан намуналар берилди. Буларнинг кўпчилиги 20-йиллар адабий ҳаракатчилиги вакиллари ҳаёти ва фаолиятига бағишланди. Шубҳасиз, талай қизиқарли фактлар, ўзбек совет адабиётини шакллантиришда озми-кўпми меҳнати сингган адибларнинг ижоди кенг ўқувчилар оммасига маълум қилинди. Бироқ газета адабий ҳаракатчиликнинг мазкур даврини ёритар экан, ҳамиша ҳам тўғри, аниқ позицияда турди, деб бўлмайди.

Адабиёт тарихида сезиларли из қолдирмаган, озгина бўлсада ижодий салмоққа эга бўлмаган кишиларга ҳам газета саҳифасида катта ўрин берилди.

Бунинг устига Ғафур Ғулом номидаги Бадиий адабиёт нашриёти «Тирик сатрлар» китобини босмадан чиқариб, кенг ўқувчиларга тақдим этмоқчи бўлди. Бу китобда ҳам 20-йиллар адабий ҳаракатчилигини ёритиш мақсад қилиб қўйилган. Бироқ мазкур мажмуада талай жиддий камчиликларга, ғоявий чалкашликларга йўл қўйилди.

Шунингдек, айрим газета ва журналларда бадиий асарларга қўйилаётган талаб ҳамиша ҳам юксак даражада бўляпти, деб айтиш қийин. Баъзида айтилмоқчи бўлган фикр мужмал, мазмунан саёз, тузсиз ва хира асарлар ҳам босиб чиқариладики, бундай асарлар — шеърлар, туркумлар, насрий намуналар бадииятдан маҳрумлиги, ожизлиги ва ғўрлиги билан китобхонни ранжитади. Айрим асарларда эса ўтмиш йилларда ҳаётимизда рўй берган хато ва камчиликларни кавлаштириш, одамларни рангсиз ва нотавон қилиб акс эттириш кўзга ташланади.

Бу эса, айрим журнал, газета ва нашриёт редколлегиялари, бадиий кенгашлари ва коллективларининг ўз масъулиятли вазифаларига юзаки қараётганлигини кўрсатади, совет адабиётининг жанговарлик руҳини, оптимистик йўналишини, юксак ғоявийлиги ва бадиий маҳоратини камситишга олиб боради.

Адабий танқидчилик — адабиётимизнинг ғоявий соғломлиги, бадиий мукаммаллиги учун қайғурувчи, унинг ютуқларини пропаганда қилувчи, камчиликларини партиявий принципиаллик билан кўрсатишга даъват қилинган соҳадир. Бу жабҳада анчагина истеъдодли қаламкашлар — етук олимлар ва танқидчилар, ёш адабиётшунослар хизмат қилишяпти. Улар бадиий ижоднинг муҳим масалаларини қаламга олиб, кўпгина фойдали ва қизиқарли фикрларни ўртага ташлаётирлар.

Бироқ танқидчиликнинг адабиётимиз умумий ўсиш жараёнидан, воқелигимиз ривожланишидан орқада қолаётгани сир эмас. Кўпгина танқидчилик материаллари адабий асарларни шарҳлаб, изоҳлаб беришдан, уларнинг мазмунини баён қилишдан нарига ўтмаётганлиги ташвишлантиради. Айрим ёзувчиларгагина «мухлис» бўлиб қолган баъзи танқидчилар ўз шахсий туйғуларига берилиб кетиб, адабиётимизнинг улкан йўналишидан четда қолиб, кўпинча ўз «мухлис»ларини мақташдан нарига ўтмаётирлар.

Бадиий асарларни замонамиз, халқимиз, партиямиз талаблари нуқтаи назаридан таҳлил қилиш, уларнинг адабиётдаги ўрнини объектив аниқлаш, хато ва камчиликларни ошкора кўрсатиш, юзхотирчилик кайфиятларига берилмаслик — танқиднинг даражасини кўрсатадиган белгилардир. Афсуски, баъзида «ўртоқлик», «биродарчилик» кайфиятлари танқидга мезон бўлади. Бундай танқидий мақола ва тақризлар эса, ўз навбатида бўш, хом-хатала асарларнинг кўпайишига, адабиётнинг савиясини пасайтиришга олиб келади.

Адабий ҳаракатнинг қалби ва маркази бўлган Ўзбекистон ёзувчилар союзи ва унинг ижодий секциялари асарларни кенг муҳокама қилиш, авторлар билан ишлаш, адабий танқидчиликни ривожлантириш масалаларига жиддий эътибор бериши лозим. Ижодий союзлар, редакциялар, нашриётлар партия ташкилотлари адабиёт ва санъат асарларининг юксак ғоявийлиги ва бадиийлиги учун курашда ҳамиша жонкуяр, етакчи бўлмоғи керак.

Адабиётшунослик ва адабий танқидчилик олдида катта вазифалар турибди. Танқидчиликнинг эътиборли фикри муҳим воқеаларга — проза ва поэзиямизни янада ривожлантиришга, драматургия ва болалар адабиёти ҳақида қайғуришга, салмоқли етук асарларнинг дунёга келишини таъминлашга қаратилмоғи керак. Адабий танқидчилик воқелик билан адабиёт, адабиёт билан китобхон ўртасидаги муносабатларни ёритишда, ижодда ҳаёт ҳақиқатининг ёрқин ва жозибали образларда намоён бўлишида, хом-хатала асарларга қарши аёвсиз курашда ўткир қурол бўлиши лозим.

Адабий танқидчилик — бу кенг жамоатчилик фикри. Унинг бир томонлама, ўта субъектив бўлиши билан, икир-чикир, мавҳум фикрлар тўрида ўралиб қолиши билан асло келишиб бўлмайди. Бизнинг жамиятимиз ўз табиати эътибори билан ижодкорга чинакам эркинлик, парвоз учун куч, қанот беради. Бу эркинлик миллионлар учун яшашни, халқ учун, Ватан учун ижод қилишни, улуғ мақсадлар учун сафарбар бўлишни тақозо қилади. Партиямиз ҳам ижодкорлардан шуни талаб қилади.

Бизнинг олдимизда, партиямиз ва халқимиз олдида коммунистик қурилишнинг улкан, оламшумул вазифалари турибди. Инсоният тарихида биринчи бўлиб янги, илғор жамиятни барпо этган мамлакатимиз халқлари Коммунистик партия теварагига мустаҳкам жипслашиб, истиқбол сари дадил қадамлар билан бормоқда. Улуғ совет халқи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг шонли 100 йиллик юбилейини меҳнатда мислсиз зафарлар билан қарши олмоқда.

Ана шундай улуғ даврда ўзбек совет адабиёти ва санъати юксак ғоялар билан янада мустаҳкам қуролланиши, ҳаётимиз гўзаллигини, идеяларимиз тантанасини куйлаши, мафкуравий душманларимизнинг ҳар қандай иғвогарликларини фош этишда партиямиз ва халқимизнинг жанговар ёрдамчиси бўлиши керак.

АНДИЖОН области. Консерва заводида томат паста тайёрланадиган янги автомат линия қурилмоқда. Бу янги цех ишга тушгач, бир кеча-кундузда 350 тоннагача паста тайёрланади. Суратда: монтажчи-слесарлардан Юрий Егоренко ва Адҳам ҲАСАНОВ.

Р. Ашуров фотоси, (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Ўзбекистон чорвадорлари давлатга гўшт сотиш биринчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар. Йил бошидан буён 30,5 минг тоннага яқин мол ва парранда гўшти (тирик вазнда) тайёрланди. Қашқадарё областининг колхоз ва совхозлари беш йиллик тўртинчи йилининг дастлабки уч ойи топшириғини анча ошириб бажардилар ва қабул пунктларига 3,5 минг тоннадан ортиқ маҳсулот етказиб бердилар. Фарғона, Наманган, Самарқанд, Сирдарё, Бухоро ва Андижон областларининг чорвачилик хўжаликлари квартал маррасидан ўзиб кетдилар.

ЯНА БИР СОВХОЗ

Марказий Фарғонадаги Қизилтепа массивида янги пахтачилик совхози ташкил этилди. Бу совхозга «Пахтакор» номи берилди. Янги хўжалик учун беш минг олти юз гектар қўриқ ер ажратиб берилди. Ҳозирги вақтда бу хўжаликда ирригация-мелиорация ишлари қизитиб юборилди. Қишлоқ хўжалик экинлари экиш учун дастлабки беш юз гектар майдон ажратиб берилди.

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИ

Яқинда, доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш бўйича қурилиш ташкилотлари орасидаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунланди. СССР Қурилиш министрлиги ва қурувчилар ҳамда бинокорлик материаллари саноати ходимлари касаба союзи марказий комитети президиумининг кўчма Қизил байроғи ва биринчи даражали пул мукофоти «Ўзбекшахтастрой», 14 қурилиш трестлари, Меҳнат Қизил Байроқ орденли 8-қурилиш трестининг 5-қурилиш бошқармасига берилди.

Ҳ. УСМОНОВ.

Хоразм деҳқонларининг марраси

Ленин юбилейини муносиб кутиб олайлик! Хоразм деҳқонларининг кенгаши ана шу шиор остида ўтди.

Докладчи — Хоразм область ижроия комитетининг раиси Р. Эшчонов ва сўзга чиққан бошқа ўртоқлар партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошириш ва кўкламги экиш ишларига яхши тайёргарлик кўриш йўллари тўғрисида гапирдилар. Хоразм областининг колхоз ва совхозлари бу йил 3400 гектар шўрхоқ ерни ўзлаштиришни, бедазорларни бир ярим баравар кенгайтиришни мўлжалламоқдалар.

Кенгашда Хоразм область қишлоқ хўжалик ходимларининг беш йиллик тўртинчи йили учун социалистик мажбуриятлари қабул қилинди. (ЎзТАГ).

ҚИШЛОВНИ ҚАНДАЙ ЎТКАЗЯПМИЗ

Чорвамиз — бойлигимиз

Хўжалигимизда ҳар йили чорва моллар сонини кўпайтириш, гўшт ва сут етиштириш планлари ошириб бажарилади. Мол туёғи асосан насл олиш ҳисобига ўстириляпти. Ҳозир фермамизда пландаги 1050 ўрнига 1220 бош мол боқилмоқда. Ўтган йили ҳар 100 бош сигирдан 85 ўрнига 91 тадан соғлом бузоқ олдик. Ҳар бир сигирдан пландаги 750 килограмм ўрнига 1006 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишга эришдик.

Бунинг боиси шундаки, чорвадорларнинг ўз меҳнатлари натижасида моддий манфаатдорлиги кучаймоқда. Улар меҳнатларига яраша ҳақ оладилар. Молбоқарлар ва сут соғувчилар ишчан колхозчилардир. Сигир ва бузоқлар тўйимли озуқалар билан боқилади. Молхоналар ҳар доим тоза сақланади. Чорвадорларимиз ёзда ем-хашак жамғаришга катта эътибор берадилар. Бултур икки план миқдорида дағал хашак жамғарилди. Бу соҳада ўртоқ Х. Йўлдошев бошлиқ ем-хашак тайёрлаш бригадаси аъзолари зўр ташаббус кўрсатишди. Бригада ўзига бириктирилган 55 гектар бедазорнинг ҳар гектаридан 65 ўрнига 118 центнердан беда пичани олди. Ёз бўйи беда тўрт марта ўриб олинди. Шунингдек, 60 гектар маккажўхорининг ҳар гектаридан пландаги 250 ўрнига 576 центнердан силосбоп кўкпоя олинди.

Молга берсанг соз емиш, боқар сени ёзу-қиш дегандек, кўп ем-хашак жамғариб, бу йилги қишловни ҳам муваффақиятли ўтказаётирмиз. Ширали озуқалар билан боқилаётган сигирлардан қишда ҳам нормал сут соғиб олиняпти. Январь ойида ҳар бир сигирдан 100 килограмм ва ундан ошириб сут соғиб олинди.

Ҳозиргача 117 бош молни бўрдоқига боқиб гўштга топширдик. Ҳар бирининг тирик вазни 258 килограммданга тўғри келди. Давлатга январь ойидаёқ 573 центнер семиз гўшт етказиб бериб йиллик планни ошириб адо этдик. Бир центнер гўшт етиштиришга 153 сўм сарфлаб, уни давлатга 175 сўмга сотдик. Шу ҳисобдан 11 минг сўм соф фойда олдик. Чорвачилик уч йилдан бери рентабелли соҳа бўлиб қолди.

Бу йил ҳар бир сигирдан камида 1200 килограммдан сут соғиб олиш, ҳар 100 бош сигирдан 95 тадан бузоқ олишга аҳд қилганмиз. Ўртоқ А. Нурматов мудирлик қилаётган сут-товар фермамизнинг молбоқарлари ва сут соғувчилари ана шу юксак мажбуриятни шараф билан бажариш йўлида фидокорона ишламоқдалар.

С. ТУРАҚУЛОВ.
Ургут районидаги «Правда» колхозининг раиси.

ПРОПАГАНДИСТЛАР ЎҚИШИ

Минг-минглаб илғор ишчилар коммунистик меҳнат мактабларида ўз билимларини оширмоқдалар. Бу мактабларнинг программасига мувофиқ, марксизм-ленинизм назарияси ўрганилади ва шу билан бирга маданият ҳамда турмуш масалалари тўғрисида лекциялар ўқилади, ишлаб чиқариш тажрибаси ўртоқлашилади, иқтисодий ислоҳотнинг афзалликлари ва меҳнатни илмий асосда ташкил этиш планлари билан таништирилади. Коммунистик меҳнат мактабларининг раҳбарлари 20 февралда Тошкентдаги сиёсий маориф уйида учрашдилар. Улар В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида, социалистик хўжалик юритишнинг ленинча принциплари қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида лекция тингладилар.

Шу учрашувдан олдин бу ерда комсомол сиёсий маорифи пропагандистлари доимий семинарларининг раҳбарлари, шунингдек «Тафаккур», «Партия тўғрисида суҳбат», «Ёшлар ва ижтимоий тараққиёт» тўгаракларининг пропагандистлари тўпланишган эди. Комсомол сиёсий маорифи системасида Ленин ижодий меросини ўрганишнинг асосий йўналишлари ва формалари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. (ЎзТАГ).

ДОҲИЙ ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

● Косон районидаги Ленин номли колхозда Ленин лекторийси ташкил этилди. «Билим» жамиятининг аъзолари, пропагандистлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари, врачлар, ўқитувчилар микрофон олдида лекция ўқийдилар. «В. И. Ленин — Октябрь социалистик революциясининг йўлбошчиси» деган мавзуда биринчи лекция ўқилди.

Бундай радиолекторийлар Қарши, Шаҳрисабз, Яккабоғ ва бошқа районларнинг бир қанча хўжаликларида ҳам ишлаб турибди.

● Андижондаги сиёсий маориф уйида лекторлик маҳорати мактаби очилди. Биринчи машғулотлар нутқ маданияти, халқаро аҳвол ва диний сарқитларга қарши кураш масалаларига бағишланди.

● Бағдод районидаги «Большевик» колхози аъзоларининг йиғилиши В. И. Ленин номидаги мукофотларни таъсис этди. Колхознинг энг яхши меҳнаткашлари, актив жамоатчилар ҳар йили Владимир Ильич Ленин туғилган кун арафасида шу мукофотлар билан тақдирланади. В. И. Ленин номидаги мукофот билан тақдирланганлар колхознинг ҳурмат китобига ёзилади.

ТАСС АХБОРОТИ

Варшава Шартномаси мамлакатлари Бирлашган Қуролли Кучлари штабининг жанговар тайёргарлик соҳасидаги тадбирлари планига мувофиқ, шу йил март ойининг бошларида Германия Демократик Республикасининг марказий ва ғарбий районларида Германиядаги совет қўшинлари группаси ва ГДР Миллий халқ армияси қўшинларининг машқлари ўтказилади. Бу машқларга Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари Бош қўмондони, Совет Иттифоқи Маршали ўртоқ И. И. Якубовский раҳбарлик қилади.

Машқлар давомида жанг ҳаракатларининг ҳар хил турларида қўшинларнинг ўзаро ҳаракати масалаларини пухта ишлаб чиқиш кўзда тутилади.

РЕСПУБЛИКАДАГИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ДЕПУТАТЛИГИГА КЎРСАТИЛГАН НОМЗОДЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА.

НОМЗОДЛАР РЎЙХАТГА ОЛИНМОҚДА

Ўрта Осиё темир йўли йўл дистанцияси бошлиғи инженер Сайдулла Муротов Тошкент шаҳар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

«Ташсельмаш» заводининг токарь-расточниги Николай Николаевич Боровов, «Учқун» тўқув-галантерея фирмасининг директори Искандар Шодибеков, «Узэнергосбит» электр слесари Алла Александровна Цветковская ва меҳнаткашларнинг бошқа муносиб вакиллари пойтахт шаҳар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

Фарғона шаҳар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинганлар орасида 9-мактаб директори Маргарита Гавриловна Шкаренко, нефтни қайта ишлаш заводининг инженери Екатерина Сергеевна Захаровалар ҳам бор.

Пахта тозалаш заводи ишчиси Тожихон Йўлдошева Андижон область, Москва посёлка Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди. (ЎзТАГ).

АХБОРОТ

МЕХАНИЗАТОРЛАР КУРСИ

«Узсельхозтехника» Денов район бирлашмаси ҳузурида ташкил этилган механизаторлар тайёрлаш курси мунтазам ишлаб турибди. Курсни ўтган йили 120 киши битириб чиққан эди. Бу йил ҳам курсга райондаги 13 колхоздан 62 киши жалб этилди. Машғулотларни бирлашма устахонасининг инженери Исҳоқ Турсунов ва техник-механик Ашур Нормуродовлар олиб бормоқдалар.

А. ҲАСАНОВ.

* * *

Гурлан районида механизаторлар тайёрлаш 4 ойлик курси очилди. Унда 36 йигит-қиз механизаторлик касбини ўрганмоқда.

Қ. ИБРОҲИМОВ.

МАШИНАЛАР МУБОРАК

Олимпиада ўйинлари лотереясига Ғиждувон районидаги «Ўзбекистон» колхози аъзолари Ж. Турдиев «Москвич-412» енгил машинаси, А. Ҳакимов «Запорожец» автомашинаси, Ш. Равшанов ва Норбўтаевлар эса қимматбаҳо гилам ютдилар. Колхоз шофери Бафо Алимов 006 серия, 08574 номерли «Ёшлар ва студентларнинг VII жаҳон фестивали пулбуюм лотереясига «Волга» енгил автомашинаси ютиб олди.

Р. ФАРМОНОВ.

«СЎҒДИЁНА» ЯНА САФАРДА

САМАРҚАНД («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ўтган йили «Сўғдиёна» туристик поезди сафарга бориб келган эди. Яқинда ана шу «Сўғдиёна» яна сафарга жўнади. Туристик поезд уч ҳафта ичида Москва, Ленинград, Киев, Харьков, Минск ва бошқа йирик шаҳарларда бўлади, қишлоқ хўжалик илғорларини ана шу шаҳарлар билан таништиради.

АНДИЖОН САЙЁҲЛАРИ

АНДИЖОН («Совет Ўзбекистони» мухбири). Андижон деҳқонлари мамлакатимиз бўйлаб саёҳатга чиқишяпти. Яқинда машъал бригадаларнинг бошлиқлари, таниқли механизаторлар, илғор чорвадорлар, совхоз ишчиларидан 400 киши туристик поезд билан сафарга жўнаб кетдилар. Улар 21 кун давомида Москва, Ленинград, Харьков, Киев, Рига, Таллин каби шаҳарларнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирадилар.

ЁШ РАССОМЛАР ИЖОДИ

СССР Бадиий академиясининг кўргазмалар залида Совет Иттифоқидаги рассомчилик институтлари студентларининг диплом ишлари кўргазмаси очилди.

Кўргазмадан тошкентлик дипломантларнинг илк асарлари ҳам муносиб ўрин эгаллаган. Э. Муҳаммадиевнинг «Майсаранинг иши», В. Ғафуровнинг «Лайли ва Мажнун» спектаклларига ишлаган декорацияларини москвалик томошабинлар зўр қизиқиш билан кўряптилар.

Ш. АБДУРАШИДОВ.

ЛЕНИННОМА ГРАФИКАДА

ДОҲИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

Владимир Ильич Ленининг вагонда солдатлар билан суҳбатлашиб кетаётганини акс эттирувчи рангли расмни билмайдиган киши кам учраса керак. Петр Васильев ўзининг ана шу асарида Ильичнинг муҳожирликдан Петроградга қайтиб келаётган пайтини тасвирлаган. 1917 йил февраль революциясидан сўнг солдатлар ҳам империалистик урушдан қайтаётган эдилар.

Рассом бу асарида тарихий шароитни тўлақонли акс эттиради ва айни пайтда Ленининг халқ билан яқинлигини тараннум этади. Мана шу типдаги расмлар ҳақида ўз вақтида Надежда Константиновна Крупская жуда тўғри фикр айтган эди. Ильичнинг халқ билан ҳамнафаслигини тасвирловчи расмларида, Васильев, айниқса кўпроқ ҳақиқатга эриша олган, деган эди у. Васильевнинг расмлари жуда кўп матбуот асарларида эълон қилинди, улардан энг яхшилари Ильич ҳақидаги альбомга ҳам киритилди.

«Советский художник» нашриёти босмадан чиқарган Лениниана альбоми пролетариат революцияси доҳийси ва буюк, камтарин инсоннинг қиёфасини очишда, сўзсиз, катта роль ўйнайди. Альбомга кекса коммунист, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Федор Петров сўз боши ёзган. У рассом Васильевнинг маҳорати, меҳнатсеварлигини қайд қила туриб, рассомга Н. Крупская, Е. Ярославский, Н. Семашко, Г. Петровский, Н. Подвойский ва бошқа партиямиз ветеранлари қимматли маслаҳатлар бергани ҳақида ҳам фикр билдириб ўтади.

Петр Стараносовнинг жўшқин ижодий фаолияти ҳам совет санъати босиб ўтган йўл билан чамбарчас боғланган. Унинг асарларида юксак гражданлик мотивлари акс этиб туради. Унинг кўп қиррали ижодининг асосий қисмини эса доҳий Ильич темаси эгаллайди. Петр Стараносов ўзининг сўнгги ўн йиллик ижодини бутунлай Владимир Ильич ҳаёти ва фаолиятини тасвирлашга бағишлади. У аввало бу темага П. М. Крежениевнинг «Ленининг ҳаёти» китобига расмлар чизиш билан қўл урди. Унинг бу сериядаги биринчи иши — «Ленин чайлада» асаридир. Кейинчалик Ленининг Финляндия темир йўли вагонида кетаётганини акс эттирувчи расм яратилди. Аста-секин Ленин ҳақида серияли расмлар пайдо бўла бошлади. Яқинда «Советский художник» нашриёти бу гравюраларни тўплаб, катта тираж билан махсус альбом чиқарди.

«Владимир Ильич Ленин» деб аталувчи альбом икки қисмдан иборат. Биринчи қисм Ильичнинг революцион фаолияти бошланиш даврига бағишланади. Иккинчи қисми эса 13 варақдан иборат бўлиб, доҳийнинг пролетариат курашига бошчилик қилаётгани хилма-хил расмларда баён этилади.

Меҳрибон Ильичнинг порлоқ образи мамлакатимиз ва чет эллардаги энг илғор ижодий кучлар диққатини ўзига жалб қилиб келмоқда. СССР халқ рассоми Николай Николаевич Жуков ўз ижодининг 25 йилини Ленин темасини ёритишга бағишлаб келмоқда. Бу давр ичида рассом бир ярим мингга яқин катта-кичик асар яратди. Шунинг учун ҳам «Московский художник» нашриётида кўп нусхада чиқарилган унинг доҳий ҳақидаги альбоми катта қизиқиш уйғотмоқда.

Альбомдаги расмларда В. И. Ленининг гимназияда ўқиган йиллари, акаси Александрнинг қатл этилиши, Самарадаги, Шушино ва Разливдаги ҳаёти акс эттирилган. Бу нашрга рассомнинг сюжетли композициялари ҳам киритилган. Н. Жуков, Ленин — минбарда. Ленин матрослар билан, Ленин комсомоллар орасида ва шунга ўхшаш темаларни ҳал этади. Ленин инсонларнинг инсонидир. У меҳнаткаш халқнинг ҳар бир эҳтиёжига диққат билан, меҳр-муҳаббат билан қулоқ солади. Н. Жуков яратган асарларни кўрганингда биринчи галда мияга ана шундай фикр келади.

Юқорида номлари келтирилган графика асарларини ҳозир Тошкентда ҳам топиш мумкин. Бу армуғонлар доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги кунига бағишланган.

О. АПУХТИН.

ИШЧАН ЯЧЕЙКАЛАР

(Партия группалари фаолиятидан)

Андижон шаҳар партия комитетидаги ўртоқлардан партия группаларининг иши ҳақида сўраганимизда, гўшт комбинати партия ташкилотига боришни тавсия этишди.

Людмила Павловна Жигалова комбинат партия ташкилотининг секретари бўлиб ишлар экан. Ўрта бўйли, хушчақчақ, ҳозиржавоб бу аёлни коммунистлар ўтган йил ўзларига секретарь қилиб сайлашибди. Людмила Павловна бизнинг муддаомизни билгач, комбинатда учта партгруппа ташкил этилгани ва уларнинг ташкилотчилари ҳақида қисқача сўзлаб берди.

— Маъмурият партия группасининг ташкилотчиси шу ерда, қолганлари ҳам келиб қолишади — деди секретарь бизни ўзининг иш кабинетига таклиф этар экан.

Бевосита ишлаб чиқариш участкаларидаги партия группаларининг ташкилотчилари билан суҳбатлашмоқчи эканлигимизни билгач, у аллакимга телефон қилди. Ҳаёл ўтмай қўлида дафтари билан бир аёл кириб келди.

— Нина Васильевна Умнова, маъмурият партия группасининг ташкилотчиси, — деб секретарь бизга таништирди. — Бу киши ҳам янги сайланган. Аммо шу даргоҳда кўп ишлаган. Одамларимизнинг ишлари, характери ва турмушини яхши билади.

Муқоваси оқ қоғоз билан ўралган дафтарни кўздан кечирамиз, унда партгруппа ташкилотчиси олиб борган ишлар кўзга ташланади. Партгруппанинг иш плани билан танишамиз. Пландаги тадбирларнинг кўпчилиги ўз вақтида амалга оширилган. Мана, улардан айримлари:

27 сентябрда бўлган партия йиғилишида иқтисодий ўқиш савиясини яхшилаш ҳақидаги масала муҳокама қилинган. Иш планига бу масаланинг киритилиши айни муддао эди. Чунки комбинат ишчилари, инженер ва техниклари бурноғи йилнинг апрель ойидан бошлаб ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтишган эди. Янги шароитда ишлаш ҳар бир ишчи, инженер ва техникдан ташаббускорлик, юксак интизом ва айни пайтда иқтисодий тушунчани, изланишни талаб қилади. Ҳар бир ишчи маҳсулот таннархи, меҳнат унумдорлиги, сифат, фойда каби иқтисодий тушунчалар ҳақида етарли билимга эга бўлиши керак. Демак, иқтисодий билимни ошириб бориш ҳаётий заруриятдир.

Нина Васильевна иш планига киритилган ҳар бир масалага ана шундай тўхталар ва бу белгиланган тадбирларни қандай амалга оширганликлари ҳақида сўзлар эди.

— Авваллари иқтисодий ўқишларимиз ойига икки марта ўтказилар эди, — дейди у. — Яқинда бўлиб ўтган йиғилишимизда коммунистлар уни ҳар ҳафтада ўтказиб туришни таклиф этишди. Бу истак маъмуриятга ҳам, партия бюросига ҳам маъқул тушди. Ҳозир иқтисодий ўқишимиз қатъий план асосида ўтказилиб турибди. Бош инженер Мирҳайдар Эргашев раҳбарлигида олий маълумотли мутахассислар машғулотни ўтказишга жалб этилган.

— Кўрдингизми, — гапга аралашди комбинат партия бюросининг секретари Людмила Жигалова, — маъмурият партия группасининг иши қандай қизиқарли!

Кейин секретарь шу группа фаолиятидан яна бир мисол келтирди: коммунист Любовь Вдовинага ўртоқлик судига раҳбарлик қилиш вазифаси топширилган эди. Л. Вдовина бу ишга совуққонлик билан қаради. Партгруппа ташкилотчиси Нина Умнова масалага бефарқ қарайдиганлардан эмас. У ўртоқлик суди ишини йиғилиш муҳокамасига қўйди. Коммунистлар аҳвол билан танишиб чиқишгач, партия сафига ўтиш учун ариза берган ветеринария врачи Семен Вороховга ўртоқлик судига раислик қилиш вазифасини топширишди. Ҳозир коммунист С. Ворохов муҳокама қилиниши зарур бўлган масалаларни ўртоқлик судининг аъзолари билан ўз вақтида кўриб чиқиб, коллектив орасида тарбиявий ишни кучайтириб юборди.

Комбинатда партия группалари ташкилочиларини танлашга алоҳида эътибор берилаётгани диққатга сазовор. Бу лавозимга илғор, ташаббус кўрсатиб ишлайдиган, камчиликлар билан келишолмайдиган, коллектив иши учун жон куйдирадиган, тажрибали кишилар тавсия этилган. Комбинат партия бюроси партия группаларининг фаолияти билан муттасил шуғулланмоқда. Уларга ташкилий ва амалий ёрдам бермоқда.

Гўшт-мой цехида 10 коммунист меҳнат қилади. Уларнинг ҳар бири ишлаб чиқариш илғорлари, авангард куч ҳисобланади. Цехга коммунистик меҳнат коллективи номи берилган. Юра Давидов, Қобилжон Аҳмедов, Раҳмон Юнусов, Маъмур Усмонов, Маъмур Ризаев каби коммунистлар ишда ҳам, ўқишда ҳам, турмушда ҳам намуна бўлишмоқда.

Коммунист А. Гусейнов ташкилотчилик қилаётган гўшт-мой цехи партия группасининг иши ҳам мақтовга лойиқ. Цех коммунистларининг барчаси партия топшириғига эга, жамоат ишларида актив иштирок этишади, партия маорифи шохобчасида муваффақиятли шуғулланишмоқда. Улар тез-тез йиғилишиб, ишлаб чиқаришга боғлиқ бўлган, халқ аро аҳвол, мамлакатимиз ҳаётида юз бераётган воқеалар ҳақида партгруппа ташкилотчисининг ахборотини тинглайдилар.

Ўтган йили шундай воқеа юз берди: шу коллектив топширган тери ҳақида Тошкентдан шикоят хати келди. Хатда тери паст сортга қабул қилингани айтилган эди. Бу хабар цех коммунистларини ташвишга солиб қўйди.

— Бундай бўлмаслиги керак, — деди А. Гусейнов.

— Ўзимиздан комиссия юборайлик, биргалашиб текшириб кўриш лозим, — деб таклиф қилди коммунист А. Шокиров.

Шундай қилинди. Махсус комиссия тузилиб, Тошкентга юборилди. Кейин комиссия ахбороти эшитилиб, тери сортини янада яхшилаш тадбирлари кўрилди.

Партия группаларининг иши яхши самаралар беряпти. Комбинатда ойлик ва квартал планлари доимо бажарилиб, харидоргир маҳсулотларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилаётган экан, бу ишларда партгруппаларининг хизмати катта бўляпти.

Андижон гўшт комбинатининг партия бюроси группалар фаолиятига раҳбарликни тобора яхшиламоқда. Уларнинг иш планлари ва бу планларнинг бажарилиши, партия йиғилишларини ўтказиш ва бошқа тадбирлар назорат қилиб борилмоқда. Партия группалари ташкилотчиларининг ҳисоби бюро мажлисларида эшитиб турилибди. Шу туфайли партия группаларининг фаолияти активлаштирилиб, коллективга партиявий таъсир ўтказиш кучайтирилмоқда. Группаларнинг ташкилотчилари ўз ишларига ижодий ёндошиб, янгилик сари дадил интилишяпти.

А. МАДИЕРОВ,
Андижон область, «Коммунист» газетасининг ходими.

Тошкент ГРЭСи. Суратда: илғор энергетиклардан блоклар машинисти В. Муратов ва навбатчи инженер В. Колесников.

И. Глауберзон фотоси.

Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг студентлари ҳозир қизғин даврни бошдан кечирмоқдалар. Улар ғайрат билан диплом ишлари устида бош қотирмоқда. Суратда: Тошкент ёғ-мой комбинатида ўз практикасини ўтказаётган студент Элвира Бадасьянц.

В. Лейзерович фотоси (ЎзТАГ).

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ТУРСУНОЙНИНГ ДАЪВАТИ

Иттифоқ ҳукумати хотин-қизларни қишлоқ хўжалигида малакали меҳнатда иштирок этишга янада кенгроқ жалб этиш ҳақида қабул қилган қарор республикамиз хотин-қиз механизаторлари қалбидан чуқур жой олди. Хотин-қизлардан биринчи бўлиб пахта териш машинасини бошқаришни эгаллаган ва бу ташаббуси билан СССРдаги пахтакор республикалар хотин-қизларининг оммавий ҳаракатини бошлаб берган халқимизнинг севимли қизи Турсуной Охунова шу муносабат билан кеча **«Тошкент ҳақиқати»** газетаси орқали «Дугоналар, техникага ихлос қўйинг» деган даъват билан чиқди.

Турсуной Охунова бу мақоласида шу йилнинг ўзида республикамизда 1200 дан зиёд хотин-қиз механизаторлар сафига қўшилишини маълум қилиб, дугоналарини В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига муносиб совғалар тайёрлашга чақирди. Ўзбек қизининг қалб даъвати механизатор хотин-қизларни зафарли меҳнатга чорлаши турган гап. Газетанинг ибратли иши ҳам ана шунда.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

КОНКУРС ҒОЛИБЛАРИ

Бўка район партия комитети хабар қилади.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг ўтган йил ноябрь ойи сонларидан бирида босилган «Конкурс ғолиблари» сарлавҳали танқидий мақола юзасидан текшириш ўтказилди. Якуни район партия комитетининг бюро мажлисида муҳокама қилиниб, келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Ишда лаёқатсизлик кўрсатгани учун район тайёрлаш конторасининг директори Н. Исҳоқбоев вазифасидан бўшатилди ва ҳисобот карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Собиқ омбор мудири З. Сафин совет савдоси қоидаларини қўпол равишда бузгани, кооператив мулкини ўзлаштиргани, камоматга йўл қўйгани учун партия сафидан ўчирилди. Ўз фаолиятида жиддий нуқсонларга йўл қўйган бош бухгалтер Г. Дулатова, хазиначи Н. Крупская ва бошқа эгри қўл кишилар вазифасидан олиб ташланди. Район партия комитетининг бюроси тайёрлаш конторасининг ишини яхшилаш, ҳалол ва малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш, коллектив орасида оммавий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгилади.

САЙЛОВЧИЛАР РЎЙХАТИ

Консультация

●

Шу кунларда республикамизнинг ҳамма жойида маҳаллий Советларга бўлажак сайловларга тайёргарлик қизиб кетди. Сайловчилар рўйхатини тузиш ана шу тайёргарлик жараёнидаги асосий босқичлардан бири ҳисобланади.

Сайловчилар рўйхати энг муҳим ҳужжатдир. Чунки, граждaнлар ана шу ҳужжат асосида сайлов бюллетенлари оладилар, ҳар қайси сайлов участкаси ва округидаги сайловчиларининг умумий сони ана шу ҳужжатга қараб белгиланади.

Сайловчилар рўйхатини тузиб чиқиш шаҳарларда — меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советларининг ижроия комитетлари; районларга бўлинган шаҳарларда — меҳнаткашлар депутатлари район Советларининг ижроия комитетлари; посёлкаларда — посёлка Советларининг ижроия комитетлари; қишлоқ жойларда — меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва овул Советлари ижроия комитетлари зиммасига юклатилган.

Шундай қилиб, сайловчилар рўйхатини тузиш каби жуда масъулиятли иш халқнинг ўзи сайлаб қўйган ҳокимият органлари томонидан ўтказилади. Меҳнаткашлар депутатлари барча маҳаллий Советларига сайловлар учун умуман сайловчилар рўйхати шаҳарларда — уй дафтарларидаги ёзувларга биноан, қишлоқ жойларда эса хўжаликлар-ҳовлилар бўйича юритиладиган дафтарларга киритилган ёзувларга биноан тузиб чиқилади.

Сайловчилар рўйхатига сайлов ҳуқуқига эга бўлган ва рўйхат тузилаётган пайтда муайян совет территориясида истиқомат қилиб турган (доимий ёки вақтинча) ҳамда сайлов кунигача 18 ёшга кирган барча граждaнлар киритилади.

Рўйхатларда сайловчининг фамилияси, исми, отасининг исми, унинг туғилган вақти ва туғилган жойи алфавит тартибида кўрсатилади. Рўйхатга 1951 йил март ойида туғилган гражданнинг фамилияси киритилаётган бўлса, унинг фақат туғилган йилигина эмас, шу билан бирга куни ва ойи ҳам кўрсатилади. Шундай ҳам бўладики, сайлов кунигача 18 ёшга кирган сайловчининг туғилган куни ва ойи тўғрисида ижрокомда аниқ маълумотлар бўлмайди, бундай вақтда у 1951 йилнинг 1 январида туғилган деб ҳисобланади. Ҳар бир сайловчининг фамилияси қаршисида район, шаҳар, посёлка ёки қишлоқ Советларига сайлов ўтказувчи округнинг номери кўрсатилади.

Касалхоналар, туғруқхоналар, инвалидларнинг уйлари, санаторийлар ва бошқа даволаш муассасалари ҳузурида тузиладиган сайлов участкаларидаги рўйхатга сайлов ҳуқуқига эга бўлган ҳамда сайлов кунида даволанаётган бемор граждaнлар ҳам, овоз бериш кунида навбатчилик қилаётган медицина ходимлари ва бошқа ходимлар ҳам киритилади.

Сайловчиларнинг айрим группалари учун рўйхатлар тузиш тартиби — барча граждaнларнинг сайлов ҳуқуқини амалга ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилишнинг ёрқин ифодасидир. Чунончи, ҳарбий қисмлар ва қўшинларнинг бирлашмаларида бўлган ҳарбий хизматчилар сайловчилар рўйхатига бевосита ҳарбий қисм турган жойга қараб киритилади. Бу рўйхатлар командир томонидан имзоланади. Ҳарбий қисмлардан ташқарида истиқомат қилувчи ҳарбий хизматчилар эса тегишли ижроия комитетлари томонидан турар жойга қараб тузиладиган рўйхатга киритилади.

Ақлдан озган деб топилган шахсларни сайловчилар рўйхатига киритмаслик ёки уларни сайловчилар рўйхатидан чиқариб ташлаш учун қуйидаги ҳужжатлар асос бўлади: а) суд-психиатрия экспертизасининг тегишли ҳужжатларига асосан чиқарилган хулосалар ёки; б) психиатрия касалхоналари ва колонияларида даволанаётган шахсларнинг тегишли Советларнинг ижроия комитетларига область ёки шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимлари томонидан тақдим этилган рўйхатлари.

Совет граждани бўлмаган шахслар сайловчилар рўйхатига киритилмайди.

Сайловчилар рўйхати ҳар қайси сайлов участкасида уч нусхадан тузилади: бир нусхаси (асли нусхаси) тегишли Совет ижрокомида сақланади. Бошқа бир нусхаси ҳамманинг текшириши учун мўлжалланади, узил-кесил текширилган учинчи нусхаси эса сайлов куни арафасида Совет ижроия комитетлари томонидан участка сайлов комиссиясига топширилади.

Рўйхатларнинг сарлавҳа қисмида қишлоқ, шаҳар, район, область, республиканинг номидан ташқари, сайлов участкаларининг номери, меҳнаткашлар депутатлари область Советига сайлов ўтказувчи сайлов округининг номи ва номери кўрсатилади.

Сайловлар тўғрисидаги Низом шуни кўзда тутадики, сайловчилар рўйхати сайловга 20 кун қолганда Совет ёки сайлов участкаси биносига ҳамманинг текшириб кўриши учун илиб қўйилади. Бу эса сайловчилар рўйхати ҳамма жойда бир кунда (1969 йилнинг 23 февралида) барча сайловчиларнинг кўздан кечириб чиқишлари учун илиб қўйилмоғи лозим, демакдир.

Ижроия комитетлари ва участка комиссиялари ҳар бир сайловчига унинг фамилияси, исми ва отасининг исми, туғилган йили ҳамда ойи тўғри ёзилганлигини шахсан текшириб кўриши учун ёрдам бермоқлари керак. Шунинг учун сайловчилар рўйхати илиб қўйиладиган биноларда участка сайлов комиссиясининг аъзолари, ижроия комитетларининг ходимлари, активларнинг навбатчилик қилиш тартиби белгилаб қўйилган. Тузилган рўйхатларнинг тўғрилигини текширишда жамоатчиликнинг кенг қатнашуви барча ёзувларнинг аниқ-равшан киритилишини ва биронта ҳам сайловчининг рўйхатга кирмай қолмаслигини қатъиян таъминлайди.

Бироқ шунга қарамай, сайловчи текшириш вақтида сайловчилар рўйхатида қандайдир ноаниқликни, бирон кишининг рўйхатга кирмай қолганлигини, фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган йили бузиб ёзилганлигини аниқласа, ундай ҳолда у бу ҳақда участка сайлов комиссиясига ёки рўйхатни эълон қилган Совет ижроия комитетига бевосита оғзаки ёки ёзма шаклда ариза бериши мумкин.

Советларнинг ижроия комитетлари шуни назарда тутишлари керакки, улар сайловчи рўйхатга нотўғри киритилганлиги ёки рўйхатдан нотўғри чиқарилганлиги ёки тушириб қолдирилганлиги тўғрисида берилган аризаларгагина асосланиб қарор қабул қиладилар. Фамилияси, исми, отасининг исми ва туғилган йили бузиб ёзилганлиги билан боғлиқ бўлган бошқа тузатишлар рўйхатга тақдим этилган ҳужжатлар асосида у масалалар ижроия комитетларининг мажлисларида қараб чиқилмасдан киритилади.

Баъзи граждaнлар сайловчилар рўйхатини эълон қилиш билан сайловлар куни ўртасидаги даврда турган жойларини ўзгартиришлари, отпускага, командировкага кетиб қолишлари мумкин, баъзи бировлар эса овоз бериш кунида йўлга чиқиб кетган бўладилар. Бундай ҳолларда улар ўзлари сайлов кунида қаерда бўлсалар, масалан, участка тузилган поездларда овоз беришда қатнашадилар. Бунинг учун жўнаб кетаётган кишилар Совет ижроия комитетидан «Овоз бериш ҳуқуқи гувоҳномаси»ни олишлари керак.

Шундай гувоҳнома билан 16 мартгача, яъни сайловлар кунига қадар янги уй-жойга (доимий ёки вақтинча истиқомат қилиш учун) келган сайловчи ижроия комитети томонидан рўйхатга киритилади, сайловлар кунида янги жойга келаётган сайловчи эса «Овоз бериш ҳуқуқи гувоҳномаси» билан бевосита сайлов участкаси биносига келиши мумкин. Бу ерда у участка сайлов комиссияси рўйхатига киритилади ва овоз беришда қатнашади.

Шундай ҳоллар ҳам бўладики, сайловчи рўйхатлар эълон қилинганидан кейин янги уй-жойга келган бўлса ҳам, қандайдир муҳим сабабларга кўра, «Овоз бериш ҳуқуқи гувоҳномаси»ни ололмаган бўлади. Бундай ҳолда у аризаси билан меҳнаткашлар депутатлари Совети ижроия комитетига мурожаат қилиши мумкин. Ижроия комитети эса сайловчини рўйхатга киритиш масаласини ҳал қилади.

Республика маҳаллий Советларига сайловлар тўғрисидаги Низом билан белгиланган сайловчилар рўйхатини тузиш тартиби совет граждaнларининг ҳуқуқлари тўғрисидаги зўр ғамхўрлик билан суғорилган бўлиб, дунёда энг демократик Совет Конституцияси принципларига асосланган сайлов системамизнинг чинакам демократизмидан ёрқин далолат беради.

А. НОЙКИН,
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Советлар бўлимининг инструктори.

ТОШКЕНТДАГИ «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг чеварлари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш бел боғлаганлар. Суратда: пешқадам тикувчи Муътабар Ортиқова. У смена топшириқларини 140 процентга етказиб бажармоқда.

А. Тўраев фотоси.

ДЕҲҚОН ТАШВИШИ

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ...)

Қалин қор, изғирин-бўрон деҳқон учун қанчадан-қанча ташвиш туғдирди. Лекин суяги меҳнатда қотган, меҳнат туфайли обрў-эътибор топган одамларимиз, халқ ибораси билан айтганда, бугунги ишни эртага қолдирмадилар. Пахтакор ҳам, чорвадор ҳам, ғаллакор-у соҳибкор ҳам, хуллас ҳамма-ҳаммаси тузган режаларини изчил амалга оширяпти. Фермаларда маҳаллий ўғит жамғарилиб, далага ташиб чиқарилмоқда, устахоналарда қишлоқ хўжалик машиналари жадал ремонт қилинмоқда, ариқ-зовурлар ва бошқа сув шохобчалари тозаланмоқда, янгилари қазилмоқда. Буларнинг ҳаммаси бу йил ҳам экинлардан, айниқса, пахтадан мўл-кўл ҳосил етиштириш мақсадида бажо келтирилмоқда.

Буни редакцияга келаётган жуда кўп хатлар мазмунидан ҳам англаб олиш мумкин. Қишлоқ мухбирлари қиш-қировли кунларда жасорат кўрсатиб меҳнат қилган кишиларнинг ажойиб ишлари ҳақида мамнунлик билан хабар қилишади. Сирдарё областидан хат юборган ўртоқ С. Эшонқулов бундай дейди:

— Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозида мўл пахта ҳосилига замин тайёрлаш учун кураш қизғин тус олмоқда. Айниқса механизаторларнинг ташвиши кўп. Ремонт устахонасида тракторлар созланмоқда. Механизатор кадрлар тайёрлашга ҳам жиддий эътибор берилмоқда. Шу кеча-кундузда 26 бўлажак механизатор махсус курсда таълим олмоқда.

Хоразмлик О. Аминовнинг ёзишига қараганда, Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозида 162 механизатор хизмат қиляпти. Яқинда колхозчилардан 32 йигит ва қиз Хивадаги механизация билим юрти филиалини тамомлаб келди. Колхоз ана шу механизаторлар кучига таяниб бу йил пахта ҳосилининг камида 80 процентини машиналарда териб олмоқчи. Пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг қарийб ҳаммаси эндиликда техникада бажарилади.

Самарқандлик Б. Имомов, М. Исмоилов, Н. Иброҳимов, фарғоналик Т. Мамиталиев, андижонлик, Х. Шерматов, М. Абдуллаев, Т. Ҳатамов, Б. Ҳожиматов, М. Жонузоқов, тошкентлик И. Исмоилов, ғузорлик Э. Даминов, яккабоғлик А. Каримов ва бошқа кўпгина қишлоқ мухбирлари Каттақўрғон районидаги «Октябрь», Хатирчидаги «Зарафшон», Ургутдаги Охунбобоев номли, «Октябрь», Фарғона районидаги Димитров номли, Москва районидаги «Правда», Андижон районидаги Калинин номли, «Зарафшон», Султон Жўра номли, Ленин районидаги Ильич номли, Яккабоғ районидаги «Правда», Қашқадарё областидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» каби хўжаликларда қишки агротехника тадбирлари вақтида сифатли ўтказилаётганлиги, колхоз кадрларининг ўқуви яхши давом этаётганлиги, қишлоқ хўжалик машиналари ремонти тобора тезлаштирилаётганлиги тўғрисида ёзиб юборишган.

— Қашқадарё областидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхози — янги хўжалик, — деб ёзади ўртоқ Э. Даминов, — совхоз «Панжкамар» қоракўлчилик совхозининг 1-ва 2-бўлимлари ҳамда Киров номли совхознинг Тошгузар участкаси базасида ташкил топди. Бу йил баҳорда 1200 гектар майдонга чигит, 7700 гектарга дон, 200 гектар ерга беда, 150 гектар майдонга маккажўхори экади. Бундан ташқари, боғдорчиликка ва сабзавотчиликка ҳам алоҳида эътибор берилади. Бунинг учун тайёргарлик ишлари яхши олиб борилмоқда. Техника ремонти тугалланай деб қолди. Янги совхоз коллективи баҳорни шайланиб кутиб олмоқда.

Чорвадорларимизнинг сабот-матонати, ғайрат-шижоати, бу йилги қиш шароитидаги беқиёс мардлик ва жасорати тўғрисида келаётган хат-хабарлар ҳам хилма-хилдир. Шулардан бирида ўртоқ Ф. Хидиров Нурота районидаги «Ғозғон» совхози чорвадорларининг ташвиш-тараддуди ҳақида ҳикоя қилади. Совхознинг 2-бўлим механизаторлари Баҳриддин Шафоев ва Баҳромқул Йўлдошев ўртоқлар чорва молларга зарур озуқани ўз вақтида ташиб беришяпти. Айни вақтда улар йўлларни, қўраларни тозалашда, қўйларни суғоришда актив иштирок этишяпти. Шунинг учун бу механизаторларни қўйчивонлар ҳурмат қилишади.

Жамоат чорвачилигини ривожлантириш, маҳсулдорлигини ошириш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаётган ана шундай жафокаш кишилар кўп. Нурота районидаги «Қизилча» совхозининг бош чўпони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Турсуной Авезова бунга мисол бўла олади. Турсунойни сиз ҳамиша қишлов пунктида учратасиз. У жамоат мулкини асраш учун вақтини аямайди. Ҳозир ҳам шундай. Ўз боқувидаги 670 бош совлиқнинг ҳар юз бошидан 185 тадан қўзи олишга аҳд қилган Турсуной Авезова қишловни муваффақиятли ўтказяпти. Совлиқлар ўртадан юқори семизликда. Қишнинг изғиринли кунларида ҳам чиқимга йўл қўйилмади. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» Турсуной ҳар бош қўйни кўз қорачиғидек асрайди. Ҳозир баҳорги қўзилатиш кампаниясига пухта ҳозирлик кўрмоқда. Бу ҳақда нуроталик қишлоқ мухбири Ҳ. Эшонқулов мақола юборган.

Самарқанд районидаги Куйбишев номли, «Москва», «Ленин байроғи» колхозлари ва бошқа бир қанча хўжаликлар давлатга гўшт сотиш квартал планини муддатидан илгари адо этдилар. Охунбобоев районидаги Ленин номли, Фрунзе номли, «Ленин йўли», Куйбишев номли колхозлар, Хатирчидаги Ленин номли ва Киров номли колхозлар ҳам шу кунларда планга қўшимча гўшт топширишяпти. Қишлоқ мухбирлари — Э. Ҳожиқурбонов, А. Мадраҳимов, Ж. Каримов, Э. Каримов ва бошқалар бу ҳақда хабар беришган.

Яккабоғ районидаги Калинин номли колхозда, Сирдарё областидаги 2-«Зомин» совхозида, Самарқанд районидаги кўпгина хўжаликларда, Хўжаобод районидаги «Фарғона» колхозида, Пастдарғом районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозида моллар қишлови кўнгилдагидек ўтказилмоқда. Буни Ҳ. Бердиев, М. Аҳмедов, С. Умрзоқов, Ғ. Сиддиқов, Ф. Олтибоев ва бошқа ўртоқлар маълум қилишади. Шунингдек, А. Муҳаммадалиев, А. Асроров ва яна кўпгина қишлоқ мухбирлари Самарқанд районидаги Киров номли, «Комсомол», колхозлари, Янгиқўрғон районидаги «Заркент» совхози соҳибкорларининг боғларни парвариш қилиш соҳасидаги ҳозирги ишлари тўғрисида хабар юборишган.

Республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари бу йил ҳам экинлардан юқори ҳосил етиштириш, чорвачилик маҳсулотларини янада кўпайтириш, боғдорчиликни, полизчиликни тағин ривожлантириш, ғаллачиликда улкан ғалабаларни қўлга киритиш соҳасида бир тан ва бир жон бўлиб ишламоқдалар. Редакцияга келаётган ўнлаб ва юзлаб хатларда ана шулар ҳақида гапирилади. Шуниси қувонарлики, уларнинг мазмуни бир хил: уларда ўзбек халқининг коммунизм қурилиши соҳасида қўлга киритаётган беҳисоб ютуқлари мадҳ этилади. Беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилаётган халқимизнинг ленинча вахтада туриб ишлаётганликлари ҳикоя қилинади.

ИСТЕЪДОД ВА МЕҲНАТ

Оила даврасида мутолаа

Аҳён-аҳёнда газета ва журналларда ақл бовар қилмайдиган даражада қобилиятли болалар тўғрисида хабарлар босилиб қолади.

Бундан икки-уч йилча муқаддам Жанубий Кореянинг Сеул шаҳрида яшовчи уч яшар олим бола Ким Юн Воннинг ажойиб истеъдоди ҳақида деярли бутун жаҳон матбуотида шов-шув кўтарилган эди. Японияда чиқадиган «Жапан таймс» газетасининг ёзишича, бу бола инглиз ва немис тилларида бемалол гапиракан. У дифференциал ва интеграл ҳисобларни қўллаб, жуда кўп масалаларни ечар, шахмат ўйнар, бунинг устига, дурустгина шеърлар ёзар экан.

Албатта, болаларда бу қадар ёрқин истеъдоднинг ниҳоятда эрта намоён бўлишини кўрган ёки бу ҳақда ўқиган ҳар бир киши ҳайратга тушади. Лекин ўтмишга бир назар ташласак, бунга ўхшаш ҳодисалар унчаям ноёб эмаслигига ишонч ҳосил қиламиз.

Фикримизни далиллаш учун айрим мисоллар келтирамиз. Композитор Римский—Корсаков икки яшарлигидаёқ онаси айтган барча қўшиқларнинг кўпини ажратадиган бўлиб қолган, тўрт яшарлигида эса отаси ижро этган куйларни ашула қилиб айта бошлаган ва тез орада отасидан эшитган куйларни фортепьянода чалишни ўрганиб олган. Машҳур композитор Моцарт уч ёшга тўлар-тўлмас клавесин фортепьянога ўхшаш қадимий музика асбоби чалишни билиб олган, тўртга кирганида мустақил равишда музика асарлари баста лай бошлаган, ўн икки яшарлигида эса бир неча ҳафта ичида бутун бир операни ёзиб тугатган. Гайннинг музика соҳасидаги қобилияти тўрт яшарлигидаёқ намоён бўлган, А. Прокофьев саккиз яшарлигида композитор сифатида ном чиқарган.

Кибернетика илмининг отаси саналмиш америкалик Норберт Винернинг математик истеъдоди ҳам жуда эрта уйғонган. Норбертнинг насл-насаби рослялик бўлган ота-онаси фарзандларининг зеҳни жуда ўткир эканлигини пайқаб, ўқитувчи ёллаб, уни уйда ўқита бошлайдилар. Н. Винер тўққизга тўлганида бевосита тўққизинчи синфга қабул қилинади. Ўрта мактабни муваффақиятли тамомлаб, 12 яшар Норберт университетга ўқишга киради. 14 ёшга тўлганида у бакалавр деган биринчи илмий даражани олади, ўн саккизида эса Гаэвард университети унга фалсафа доктори илмий даражасини беради.

Атоқли математикларимиздан академик Т. А. Саримсоқов 23 яшарлигидаёқ кандидатлик, 27 ёшида эса докторлик диссертациясини ёқлаган.

Машҳур совет математиги Сергей Мергеляннинг босиб ўтган йўли ҳам диққатга сазовор: 1928 йилда туғилди, 19 ёшда университетни тамомлади, 24 ёшида Давлат мукофотига сазовор бўлди, 25 ёшида СССР Фанлар академиясига мухбир-аъзо қилиб сайланди.

Лекин бу мисоллардан кишининг қобилиятли эканлиги ҳамма вақт ёшликданоқ маълум бўлиб туради, деган хулоса чиқмайди, албатта. Қобилияти илгари сезилмай, кейинчалик барқ урган одамлар ҳам тарихда кўплаб учрайди. Айрим улуғ кишилар мактабда аранг ўқиганлигига ишонгингиз келмайди. Масалан, Н. В. Гоголь Нежинск гимназиясида ўқиганда у адабиётдан «уч», иншодан эса «икки» баҳо олган эди. Д. И. Менделеев гимназияда «ўрта даражадаги» ўқувчи ҳисобланиб, кейин қарабсизки, улуғ олим бўлиб кетган. Машҳур қўшиқчи Шаляпинни бир вақтлар хорга қабул қилишмаган экан. Улуғ олим Эйнштейнни эса математикага қобилиятсиз деб ҳисоблашган. Албатта, бу кишилар мактабга келганларидаёқ қобилиятли бўлганлар, лекин уларнинг истеъдоди аста-секин ва «ўзига хос» равишда камол топиб борган, ўқитувчилари эса бу ўзгаришни сезмаганлар.

Баъзи одамларнинг истеъдоди ниҳоятда юксак бўлиб, улар яратган моддий ва маънавий бойликлар ўз соҳасида туб бурилиш ясаб, бутун бир халқнинг мулки бўлиб қолади. Бундайларни талантли ёки гениал кишилар деймиз. Чунончи, Алишер Навоий ўз ижоди билан ўзбек адабиёти ва адабий тилини янги тараққиёт босқичига кўтарганлиги учун биз уни гениал мутафаккир деймиз.

Қобилият нималарга боғлиқ? Истеъдод туғмами ёки кейинчалик орттириладиган сифатми? Бу саволлар ҳар кимни ҳам қизиқтирса керак, албатта.

Қобилият миянинг оғир-енгиллигига боғлиқ бўлмагани каби, туғма ҳам эмас. Олимларнинг фикрича, инсон онадан тап-тайёр қобилият билан эмас, балки қобилият куртаклари билан туғилади. Бу куртаклар барқ уриб яшнайдими ёки куртаклигича қоладими, деган саволга ижтимоий муҳитдан, шунингдек, инсоннинг ўзидан жавоб ахтармоқ керак.

Кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишига асосланган барча жамиятларда меҳнаткашларнинг фарзандларидаги қобилият куртаклари ҳамиша заволга юз тутиб келди. Эзувчи синфлар ва уларнинг мафкурачилари «Шоҳнинг ўғли-шоҳ, гадонинг ўғли гадо» деган эски «фалсафа»га амал қилиб, фақат феодал, капиталист ва помешчикларнинггина болалари қобилиятли бўлиши мумкинлиги ҳақидаги дийдиёларни ўқидилар. «Капитализм,— деган эди В. И. Ленин, — ишчи ва меҳнаткаш деҳқонлар орасидаги жуда кўп талантларни бўғиб, эзиб, янчиб келди. Бу талантлар муҳтожлик, қашшоқлик, кишилик шахсини таҳқирлаш зулми остида эзилиб, ҳалок бўлдилар. Эндиликда бизнинг вазифамиз—бу талантларни топа билишдан ва уларни ишга солишдан иборат».

Ҳар бир одамда қобилиятнинг муайян куртаклари бўлади. Улар инсоннинг ҳаёти давомида ўзидан-ўзи кўкариб кетавермайди, фақат қулай шарт-шароит мавжуд бўлгандагина «уйқу»дан уйғониб, ўзининг бутун куч-қудратини намоён қилиши мумкин.

Бироқ шуни унутмаслик керакки, биргина соғлом муҳитнинг ўзи истеъдодни ўстириш учун етарли эмас. Қобилият куртакларининг ёзилишида ўқитиш ва махсус таълим фавқулодда катта аҳамиятга молик. Билим олиш ва уни ижодий татбиқ қилиш, тегишли малака ва кўникмалар орттириш жараёнида одамнинг қобилияти ҳам уйғона боради. Тасодифий эмаски, юксак истеъдод соҳибларининг ҳаммаси узоқ вақт қунт билан таҳсил кўрган кишилардир.

Мактаблардаги ўқиш-ўқитиш ишлари ўқувчиларга фақат билим бериш билангина чекланиб қолмай, уларнинг қобилиятларини ўстиришни ҳам кўзда тутади. Шу мақсадда политехник таълим жорий қилинган, шу мақсадда бадиий, техник, ёш мичуринчилар тўгараклари очилган. Истеъдод куртакларининг уйғонишида коллективнинг — синф, колхоз, бригада, фабрика ёки завод цехи ва ҳоказоларнинг роли жуда катта.

Ишга муносабат ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга. Агар киши у ёки бу ишни меҳр қўйиб бажарса, унинг шу ишга бўлган қобилияти тезроқ ва яққолроқ намоён бўлади.

Ниҳоят, кишининг ўз устида ишлаши, меҳнат фаолияти ҳар қандай истеъдоднинг шаклланишида ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидламоқ керак. Тарихда ўтган барча истеъдодли кишиларнинг ҳаёти фикримизга далил бўла олади. Одамнинг қобилияти ниҳоятда ўткир бўлиши мумкин, лекин ҳеч қанақа зўр қобилият ўз соҳибини машаққатли меҳнатдан «озод» қилган эмас. Аксинча, энг қобилиятли кишилар, одатда, ҳаммадан ишчан бўладилар.

Истеъдодсиз одам йўқ. Ҳар кимнинг бирор ишга лаёқати бўлиши аниқ. Ҳамма гап ҳар бир одамнинг ўз лаёқатига яраша ишни топиб қилишида қолган. Агар бирон шахс ўзи шу ишга лаёқатсиз бўла туриб, бошлиқ бўлиб қолса борми—то ҳақиқий ўрнини топгунча, ўзи ҳам сарсон бўлади, умумий ишга ҳам зарар етказади. Шунинг учун В. Белинский бундай деган эди: «Касбини пухта эгаллаган ва ундан ўз ҳаёти учун зарур бўлган ҳамма нарсани ола биладиган ҳалол ва ақлли косиб ёмон генералдан, калтабин олимдан, бемаъни шоирдан юқори туради».

Ҳаётда ўз ўрнини топмаган киши умумий ишнинг ривожи йўлида ғов бўла бошлайди. Ишхонадаги ҳар хил кўнгилсизликлар кўпинча шундан келиб чиқади. Бундай киши, ишини уддалаб кетишига кўзи етмагач, турли фисқу фасодларни ташиб юради. Касбига жон-дилидан берилган одам эса ғийбатдан нарироқ юради.

Шуниси қувончлики, ҳозирги вақтда мамлакатимизнинг бир қанча шаҳарларида, айрим иттифоқдош республикаларда кишиларнинг у ёки бу касбга бўлган лаёқатини аниқлаш, ёшлар ўртасидан энг истеъдодларини излаб топиш йўлларини аниқлашга бағишланган илмий ишлар олиб борилмоқда.

А. МУҲАММАДҚУЛОВ.
«Фан ва турмуш» журналининг масъул секретари.

ҚУМ ЙЎЛИГА ТЎСИҚЛАР

Тошкентдаги Темир йўл транспорти инженерлари институтининг олимлари кўчма қумлар бетига ёпиладиган «тўн» ўйлаб топишди.

Жуда кўп кўчма қум тепалари бўлган Ўрта Осиё ва Каспий бўйи паст текисликларида темир йўлларни қум босиб туради. Рельс кўринмайдиган даражада қум босган участкалар ҳам учрайди. Шундай жойларда йўл бўйидаги қумларни қаттиқ тупроқ, шағал, қамиш боғлари, тахта билан тўсишга ҳаракат қилинсада, буларнинг ҳаммаси қимматга тушишдан ташқари самараси жуда оздир. Дарахтзорлар қумдан яхши ихота қиларди-ю, лекин чўлда уни қандай ўстириш керак.

Ана шу ерда қум «тўнлари» кор келади. Битум эмулсияси қум бетига пуркалиб шундай «тўн тикилади». Бир неча миллиметр қалинликдаги битум пардаси қум тепаларини яхши «ихоталаб» намлик буғланишини камайтиради. Шундай «тўн» остида саксовул уруғининг униб чиқиши 6 баравар кўпаяди, мавсум мобайнида саксовул тупларининг бўйи 80 сантиметргача боради, илдизлари эса ернинг намли қатламларига қадар етиб бора олади. Шундан кейин саксовулга гармселлар писанд бўлмай қолади. Саксовулзорлар кўчма қумларни ушлаб қола олади.

Гурьевдан Волга этакларига қадар борувчи темир линиянинг Ганюшкино станцияси ёнларидаги ҳамда Манғишлоқ ярим оролига олиб борувчи магистралнинг Кулсара станцияси ёнидаги кўчма қумлар ўртасидан ўтган янги темир йўл участкалари қумдан ана шу тахлитда ихоталанди. Тошкентлик тадқиқотчилар Астрахань қумлари ва қора қум «юрагида» мана шу янги усулни синовдан ўтказиб бўлдилар Бу усул мавжуд усулларга қараганда бир неча баравар арзон ва самарали бўлиб чиқди.

Техника фанлари кандидатлари Н. Л. Бурнаев, Э. К. Мейман, Т. И. Фозилов темир йўл платформасига ўрнатиладиган агрегат ишлаб чиқдилар. Агрегат механизмлари битум эмулсиясини тайёрлайди ва пуркайди, саксовул, черкез, қандим уруғларини экиб, минерал ўғит солади.

Олимларнинг фикрига кўра, чўлларни дарахтзорларга айлантиришда ҳам бу самарали усул қўлланилиши мумкин.

К. ТИЧИНА,
(ЎзТАГ мухбири).

ШИФОКОРЛАР ҲАЁТИДАН

ШОДЛИК УЛАШУВЧИ

ЛАВҲА

Бир дард бор, ҳамма ундан қўрқади, сабаби унинг давоси йўқ, — деган гап тарқалган. Бу дардни умумий қилиб «ёмон шиш» деб аташади.

Аммо мамлакатимиз бу дардга қарши кўп сонли шифокорлар армиясини сафарбар этган. Ана шулардан бири Товфиқ Ҳасанович Ҳасановдир. У медицина фанлари кандидати, доцент, Тошкент врачлар малакасини ошириш институти онкология кафедрасининг мудири, тажрибали хирург. Очиқ кўнгил, хушмуомала, бағри кенг киши. Сахий қалби кишиларга шодлик, сиҳат-саломатлик улашиш уни врач бўлишга ундади.

У 1931 йилда ТошМИнинг даволаш факультетига ўқишга кирди. Институтни битиргандан сўнг Бухоро область касалхонасининг жарроҳлик бўлимида ординатор бўлиб иш бошлади. У таниқли анкологлардан Н. Н. Петров, А. И. Савицкий, Л. М. Шабада, А. И. Сереброва, А. И. Рановларнинг ёмон шиш билан курашишнинг қийинчиликлари ҳақидаги асарларини синчиклаб ўқиб, ўрганди. Бироқ ўқиш бошқа-ю, касалликни ўз кўзинг билан кўриш бошқа экан.

— Қаршимда бемор турарди, — ҳикоя қилади Товфиқ Ҳасанович, — эти устихонига ёпишиб, ярали тили шишиб, оғзига сиғмай кетган. Биласизми, бу қўрқинчли манзара! Аслида бу киши, тамом соғлом, аммо саноқли куни қолган эди. У энди на овқат ея олар, на сув ича олар, на гапира олар эди. Бу воқеа қарашларимни ўзгартириб юборди... — Бир зум ўйланиб турди-да, сўнг қўшиб қўйди у. — Фақат қарашларимни эмас, ҳатто ҳаётимни бошқа изга солди. Орадан кўп ўтмай яна ўқиш ниятида ТошМИга қайтдим, аспирантурага кирдим...

Бироқ, аспирантурани тугатиш Товфиқ Ҳасановичга насиб қилмаган экан, лоп этиб уруш бошланиб қолди. Ҳарбий врач майор Ҳасанов 1947 йилга қадар ғалай уруш йўлларини босиб ўтди. Минг-минглаб ярадор, бетоб кишиларни кўрди. Айниқса, уруш туфайли майиб бўлиб қолган ёш паҳлавон йигитларни кўрганда врачнинг юрак-бағри эзиларди. Келажакдаги бирдан-бир вазифаси шу ярадорларни даволаш эканини у яхши биларди. Шу сабабли аспирантурада ўқишни давом эттириб, «Суяк мажруҳликларини даволаш» мавзуида диссертация ёза бошлади.

Йиллар ўтди. Бир вақтлардаги орзу рўёбга чиқди. Ҳасанов Тошкент врачлар малакасини ошириш институти онкология кафедрасининг ассистенти бўлди. Иш беҳад кўп эди. Оғиз бўшлиғи ва тил раки Бухоро областида кўп тарқалганини Товфиқ Ҳасанович яхши биларди. Қатор олимларнинг, шу жумладан А. П. Шиловцева, А. В. Чакмен, Д. М. Абдурасулов, С. Н. Нуғмоновларнинг изоҳлашларича, бу районда аҳолининг кўпчилик қисми носнинг ракка олиб борадиган бир турини чекар экан. Ҳасановнинг фаол ташаббуси билан Бухоро шаҳрида дастлаб кабинет, сўнгра анкологик диспансер ташкил этилди.

Тошкент врачлар малакасини ошириш институти партбюросининг секретари ўртоқ Пўлатов номига ёзилган хатлардан парчалар Товфиқ Ҳасановичнинг фаолияти ҳақида етарли тасаввур беради.

У ҳозир 60 ёшга кирди. Товфиқ Ҳасановичнинг айни куч-ғайратга тўлган, тажрибаси ортган пайти. У «Ёмон шишнинг эпидемиологияси ва Ўзбекистон шароитида оғиз бўшлиғи ҳамда тилда шишга қадар бўладиган касаллик» деган мавзуда докторлик диссертацияси ёзмоқда.

— Касални енгиш учун, — дейди Товфиқ Ҳасанович, — унинг сирини билиш керак. Биз бу сирларни ўрганяпмиз, янада чуқурроқ ўрганишга киришамиз. Одамларни бу баттол касалдан сақлаб қолиш учун медицинамизнинг бутун куч, имкониятини ишга соламиз. Ракни борган сари кўпроқ енгиб боряпмиз.

Ҳа, бу шодлик улашувчилар армияси қудратли.

Э. УМЕРОВ,
Р. АБДУРАШИДОВ.

Бизнинг ахборот

ОҚҚЎРҒОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ИЛЬИЧ — ГИМНАЗИЯЧИ

Район марказидаги Ҳамза номли 6-ўрта мактабда Ильичнинг ҳайкали ўрнатилди. «Ильич - гимназиячи» деб аталган ҳайкалнинг очиш маросимида барча пионер ва ўқувчилар тантанали сафга турдилар.

ҚУЛАЙЛИК

Солдатский — Қўйлиқ маршрути бўйлаб автобуслар қатнай бошлади. Йўловчилар бундай қулайликдан жуда миннатдор.

300 ЎРИНЛИ КЛУБ

Охунбобоев номли колхозда уч юз ўринли клуб биноси фойдаланишга топширилди. Эндиликда ўз клубларига эга бўлган колхозчилар, айниқса ҳаваскорлар яратилган имкониятдан беҳад хурсанд.

Ҳ. АҲМЕДОВ.

АСРЛАР ҚАЪРИГА САЁҲАТ

САМАРҚАНДНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН
- Зарафшон водийсининг қадимги кишилари
- «Қазишмалар» 500 йил давом қилди
- Маконми ёки манзилгоҳми?
- Ун беш минг антиқа ёдгорлик
- Улкан болталар ва қадимги кишиларнинг музика асбоблари

Самарқанд университетидаги махсус виставкага ибтидоий кишиларнинг ноёб меҳнат ва рўзғор буюмлари қўйилган. Виставка Зарафшон водийсида яшаган қадимги кишиларга бағишланган. Виставка туфайли самарқандликлар нигоҳида ўз диёрларининг кўҳна ўтмишига дарча очилгандек бўлди. Университетнинг доимий археология экспедицияси ходимлари мана шу дарчани очиб бердилар. Бу экспедиция ташкил қилинганига 20 йил бўлди. Шу экспедицияга муттасил раҳбарлик қилиб келаётган доцент Д. Н. Лев ўз ҳамкасблари билан биргаликда ибтидоий кишиларнинг тўртта маконини топди ва улардан жуда бой материаллар тўплади. Қадимги овчиларнинг 15 минг дона тош қуроллари, тошдан, суякдан ясалган буюмлари, рўзғор асбоблар тўпланди. Археология фани учун буни катта бойлик деса бўлади. Бу коллекциядаги буюмларнинг бир қисми илгаридан маълум бўлган буюмларга ўхшаса-да, ҳали мутлоқ кўрилмаган буюмлар ҳам кўп эди. Шуниси ҳайратга солди.

...Виставка томошабинлари бир экспозициядан иккинчисига ўтадилар, қадимги даврда ясалган қўпол болталар билан куракларга, ундан кейинги даврларда бирмунча такомиллашган меҳнат малакасига эга бўлган бошқа кишиларнинг қўли билан ясалган игналар ва хотин-қизларнинг безак буюмларига узоқ-узоқ тикилиб қоладилар.

Мана, олдимизда бундан 38 минг йил илгари ясалган жуда катта тош болта турибди. Жаҳон археология фани кўп тош болта йиққан бўлса-да, лекин мана булар кўпгина мутахассисларнинг якдил фикрига кўра, уларга ўхшамайди. Бу болталар жуда катта, бир неча килограммдан келади. Бунақаси биринчи марта топилган, бунинг устига юқори палеолит даврига мансубдир. Ҳолбуки, ҳозирга қадар тош болта неолит даврида бунёд бўлган, деб ҳисоблаб келинарди. Хўш, бу нимани билдиради? Болталар қоидадан истисно тарзда ясалганми, ёки ибтидоий инсон болтани ҳозирги замон фани ўйлаганидан неча ўн минг йил илгари ихтиро қилганми?

Самарқанд областидаги ибтидоий кишилар макони олимларни бошқа қизиқ-қизиқ топилмалар билан ҳам хурсанд қилди. Ноёб меҳнат асбобларини ясаган усталарнинг жасад суяклари ҳам ундан оз шов-шув кўтармади. Таниқли совет антропологи В. В. Гинзбург минералга айланган бош суякларни ўрганиб чиқиб, улар кроманьон кишисиники, деб топди. Булар Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги кроманьон кишилар тўғрисида биринчи маълумотлар ва биринчи топилмалар эди. Шунинг учун ҳам академиклардан П. П. Ефименко ва А. П. Окладников Самарқанд маконининг жаҳоншумул илмий аҳамияти бор, деб ҳисоблаётганликлари бежиз эмас.

Самарқанд университети ҳузурида доимий археология экспедицияси ташкил қилингунга қадар Зарафшон водийсидаги ибтидоий кишиларнинг ҳаёти тўғрисида жуда оз, узуқ-юлуқ маълумотларгина бор эди. Ўрта Осиёдаги бу қадимги ўлканинг археология картасида ибтидоий кишиларнинг биронта ҳам маконини дадил кўрсатиб бўлмасди.

Археолог Д. Н. Лев тоғлиқ Омонқўтон ғорларида биринчи марта асосли қазилмалар олиб боради. Бу ерда бундан 50 минг йил илгари яшаган кишилар учун кенг ғор ажойиб макон ва мустаҳкам қўрғон бўлган. Экспедиция аъзолари икки йил мобайнида қаттиқ меҳнат қилган бўлсалар, бирон куч ҳам ўлжасиз бўлмади. Ғордан тош қуроллар, ҳайвонларнинг жуда кўп суяклари, шу жумладан, аллақачонлар йўқолиб кетган бизон, ғор айиғи суяклари қазиб олинди. Зарафшон неандерталь кишилари бундан 50 минг йил илгариёқ ўт нима эканлигини билганликлари аниқланди.—Ғорда гулхан ва ўчоқларнинг равшан излари топилди. Эндиликда мустьер даврига доир Омонқўтон ғори ўлкада энг қадимги маданият ёдгорлиги, деб ҳисобланади. Шундан сўнг ибтидоий кишиларнинг юқори палеолит даврига оид Самарқанд макони топилди. У, ҳозирги Самарқанд шаҳрининг қоқ марказидан чиқди.

Д. Н. Лев бу ерда ўн йил қазишма олиб борди ва катта майдонда қадимий кишиларнинг яшаган жойларини, гулхан, доимий ўчоқ изларини топди. Шундай қилиб, олим бу оддий макон эмас, эҳтимол манзилгоҳ ташкил қилиш борасидаги дастлабки уринишларнинг бири бўлса керак, деган хулосага келди. Жумладан, гулхан куллари, ҳайвон суяклари ва рўзғор ахлатлари ташлаб турилган оддий ўралар мана шу фикрга олиб келади.

Ургут районининг Мўминобод қишлоғида топилган яна бир ёдгорлик бронза даврига тааллуқлидир. Бу ердан мис, кумуш, олтин ва суякдан ишланган буюмлар, хотин-қизларнинг турли безак буюмлари, сопол буюмлар ва суяк сибизға қазиб олинди. Бу буюмларнинг ҳар бири қадимий Ўзбекистон диёрида кончилик ишлари, металлургия, санъат ривож топганлигидан янги далиллардир. Жуда яхши сақланган сибизға эса, қадимги кишиларнинг музика асбобларидан биридир.

Омонқўтон, Самарқанд, Мўминободдан топилган ноёб ва бой археология материаллари қадим вақтлардаёқ Зарафшон водийсида маданият ривожланганлигидан дарак берувчи саҳифалардир. Лекин бу қиссада неолит—янги тош асри кишиси тўғрисида материал йўқ эди. Янгидан-янги изланишлар ҳеч бир натижа келтирмасада, олимлар инсон ҳаёти неча минг йиллар мобайнида узилиб қолиши мумкин эмас, деган умидда эдилар.

Мана шу муаммо бирданига ҳал қилинди. Тоғлиқ Созоғонда янги тош асри кишиларининг ноёб макони топилди. Ана шу маконни қоплаган кўп метрли қатламларни очиш учун мана шу жойда кўпинча бир томондан эсувчи шамоллар беш юз йил чамаси «қазишма олиб борган», археологлар эса қимматли топилмаларни шундайгина ер бетидан топишган. Тепаликлар оз эмасди: тошдан ишланган 700 дан ортиқ буюм топилди. Мана шу кейинги топилмалар туфайли археологлар Зарафшон водийсида ибтидоий кишилар эллик минг йил мобайнида муттасил яшаб келган, деган хулоса чиқардилар. Фан учун ниҳоятда муҳим бўлган бу факт Ўзбекистон ва Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар тарихини тўлдиради, албатта.

В. ПОПОНДОПУЛО,
ЎзТАГ мухбири.
Самарқанд шаҳри.

«ИНҚИЛОБ ЧАВАНДОЗЛАРИ»

Куни кеча Москвадаги «Москва» кинотеатрида «Ўзбекфильм» ишлаган «Инқилоб чавандозлари» фильмининг премьераси бўлди. РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, кинорежиссёр Роман Григорьев томошабинларни фильмни яратган оператор М. Пенсон ва артистлар Аркадий Тальбузин, Владимир Емельянов билан таништирди.

Фильм Москвадаги 35 кинотеатрда намойиш қилиняпти.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ИСПАНИЯ

◆ ПАРИЖ. Бильбаода ўтган ҳафта ичида Испан металлистларидан 216 киши қамоққа олинди. Бу ерда 20 мингга яқин ишчининг забастовкаси давом этмоқда. Ишчилар меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисидаги талабларни қўллаб-қувватламоқдалар ва ҳукуматнинг фавқулодда тадбирларига қарши норозилик билдирмоқдалар. «Монд» газетаси Мадрид мухбирининг хабар беришича, Бильбаодаги энг йирик саноат корхоналари ва кемасозлик ишхоналари ҳали ҳам ёпиқ. Жандармлар шаҳарнинг ишчилар яшайдиган маҳаллаларида изғиб юрибдилар.

АНГЛИЯ

◆ ЛОНДОН. Англияда «Форд» компаниясига қарашли барча автомобиль корхоналарининг 46 минг ишчиси манфаатларини ифода этувчи цех оқсоқоллари кенгаши компания таклиф этган битимни рад қилди. Бу битимда ишчиларнинг ҳуқуқларини поймол этадиган ва касаба союз активларини камситадиган бир қанча моддалар бор. Кенгаш янгидан музокаралар олиб боришни таклиф қилди. Цех оқсоқоллари компания ишчиларнинг талабларини қабул қилмаган тақдирда забастовка эълон қилинади, дедилар.

◆ Престкотда «Бритиш Инсулейтед Каллендерс Кэйблс» телефон-телеграф компанияси ишчиларидан 2500 кишининг забастовкаси давом этмоқда. «Интернэшнл Компьютерс» компаниясининг Белфаст заводларидаги 1600 ишчи иш ҳақини ошириш учун икки ойдан буён кураш олиб бормоқда.

ФРАНЦИЯ

◆ ПАРИЖ. «Сюд-Авиасьон» компаниясининг Ниццадаги авиасозлик заводи ишчилари Франциядаги энг йирик касаба союз ташкилотларининг чақириғи билан иш ташладилар. Улар завод маъмуриятининг ишчиларни компенсация бермасдан тўла бўлмаган иш ҳафтасига кўчириш тўғрисидаги қарорига қарши норозилик билдирмоқдалар.

Франциядаги авиасозлик саноатида ишлаб чиқаришнинг қисқартирилиши меҳнаткашларни оғир машаққатларга дучор қилади. Жумладан, Рошфорда 34 йилдан буён ишлаб келаётган авиация заводи ёпилса керак. (ТАСС).

ЛЮБКЕНИНГ АФРИКАГА САФАРИ

БОНН. Германия Федератив Республикаси президенти Любкенинг Африкага қилган сафари тугади. У Фил Суяги соҳили, Нигер ва Чад Республикасига бориб келди. Бу сафарда Любкега Бонннинг иқтисодий ҳамкорлиги билан шуғулланувчи министри Эпплер ҳамроҳ бўлди.

Любке ва унинг ҳамроҳлари Африка мамлакатларининг раҳбарлари билан олиб борган музокараларида иккита асосий мақсадни кўзладилар: Ғарбий Германиянинг молия ва саноат капиталининг ривожланаётган ёш мамлакатлар экономикасига хуруж қилиши учун негиз тайёрлашга ва шу мамлакатларни Германия Федератив республикасининг реваншчилик йўлини қўллаб-қувватлаш учун кўндиришга уриндилар.

Сиёсий кузатувчилар Любке ва унинг ҳамроҳларининг Нигерга қилган сафарига алоҳида эътибор бермоқдалар. Африкадаги шу давлат территориясида уран рудасининг катта кони бор, Ғарбий Германия монополиялари эса шу конни ишлатишда иштирок қилишга интилмоқдалар. (ТАСС).

КАМБОДЖА НОРОЗИЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК, 20 февраль (ТАСС). Камбоджанинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий ваколатхонаси Камбоджага қарши Таиланд ҳарбийларининг қуролли иғвогарликлари давом этаётганлиги хусусида хавфсизлик кенгашининг раисига иккита мактуб йўллади.

Ваколатхона маълум қиладики, шу йилнинг 4 февралида Таиланднинг қуролланган балиқ овлаш қайиқлари Камбоджа территориал сув чегарасини бузиб ўтган, шундан сўнг Таиланднинг ҳарбий кемаси иғвогарлик районига юборилган Камбоджа ҳарбий флоти кемасига ҳужум қилган.

Камбоджа ваколатхонаси 1968 йилнинг январидан бошлаб Таиланднинг қуролланган қайиқлари Камбоджа территориал сувлари чегарасини 34 марта бузиб кирганлиги қайд этилганлиги тўғрисида хавфсизлик кенгаши раисини хабардор қилди.

1969 йилнинг 5 февралида КХМИР соқчиси Кахконг вилоятида Камбоджа территориясига бостириб кирган қуролли таиландликлар билан тўқнашди. Шу тўқнашув натижасида Камбоджанинг бир ҳарбий хизматчиси ўлдирилди. Икки киши ярадор қилинди.

Камбоджа ҳукумати Таиланд ҳукуматига қатъий норозилик билдирди ва у бундай иғвогарлик ва агрессия жиноятқорона ҳаракатлари такрорланишига йўл қўймаслик учун тегишли чоралар кўришни талаб қилди.

СЕАТО ЎРНИГА

ТОКИО. (ТАСС). Бу ерда Осиё — Тинч океан кенгаши деб аталмиш кенгаш доимий комитетининг мажлиси бўлиб ўтди. Япония, Жанубий Вьетнам, Малайзия, Тайван сингари Вьетнамдаги агрессияда қатнашувчи мамлакатлар: Жанубий Корея, Филиппин, Таиланд, Австралия, Янги Зеландия ҳам шу кенгаш аъзоларидир.

Япония газеталари Вьетнам халқига қарши курашмоқ учун АҚШ паноҳида тузилган бу ташкилотни абжағи чиқаётган СЕАТО ҳарбий блоки ўрнини босувчи блокка айлантириш тенденцияси борлигини уқтириб ёзмоқда.

БОНН ИҒВОСИ

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Европада хавфсизликни таъминлаш, халқларнинг юксак фаровонлигига эришиш доимо эзгу ният бўлиб келяпти. Бундай олижаноб ишнинг рўёбга чиқиши учун Совет Иттифоқи ва бошқа барча социалистик мамлакатларнинг халқлари бутун куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар. Яқиндагина аксилинқилобчи унсурларнинг Чехословакиядаги ҳийла-найранглари бартараф этилганлиги бунинг яққол мисолидир.

Лекин Европада халқларнинг хавфсизлиги ва умумий тинчликни мустаҳкамлаш ишига таҳдид солаётган кучлар яна бош кўтармоқда. Иккинчи жаҳон урушидан кейин Ғарбий Европада вужудга келган чегараларни қайта ислоҳ қилиш, иккинчи жаҳон уруши якунларини чиппакка чиқариб, мавжуд ҳолатни тан олмаслик кайфиятлари айниқса Ғарбий Германияда тобора кучайиб кетмоқда. Бонннинг шу йил 5 мартда Германия Федератив Республикаси территориясига мутлақо алоқаси бўлмаган, Ғарбий Германиядан 180 километр четда — Германия Демократик Республикаси территориясида жойлашган, эркин шаҳар статусига эга бўлган Ғарбий Берлинда ГФР федерал мажлисини чақириш ва ўша ерда мамлакат президентини сайлаш тўғрисидаги қарори ана шундай жиддий ва атайлаб қилинган иғволардан биридир.

Маълумки, Ғарбий Берлин алоҳида сиёсий характердаги шаҳар бўлиб, у иккинчи жаҳон уруши тугагандан кейин Потсдам битимига биноан Германия Федератив Республикаси территориясининг таркибига киритилган эмас, ҳеч қачон киритилмайди ҳам. Бироқ, Ғарбий Германиянинг иккинчи жаҳон уруши якунларини ислоҳ қилишга уринаётган кекчилари бу шаҳарда президент сайловларини ўтказишда национал-демократик партия — янги нацистлар партияси вакилларининг ҳам қатнашишига руҳсат берганликлари яна ҳам ўта кетган иғвогарликдир. Шу муносабат билан Совет ҳукумати ГФР ҳукуматига баёнот топширди.

— Афтидан, — дейилади баёнотда, — Ғарбий Берлин бошқа бир суверен герман давлати территориясининг ичкарисида жойлашганлиги учун ҳам ГФРдагилар реваншчилик ва янги нацистлик намойишлари учун бу шаҳар эътиборни ўзига жалб қиладиган жой деб ўйласалар керак. Бу васваса ГФРга мансуб бўлмаган, мансуб бўлмаётган ва бундан кейин ҳам муайян сабабларга кўра мансуб бўлмайдиган шаҳарга мутлақо мужмал ва асоссиз даъволарни тасдиқлаш учунгина зарур бўлиб қолди. Ғарбий Берлин Ғарбий Германия милитаристларига ва янги нацистларига ҳам, улар бу ерга кириш учун қанчалик ва қайси баҳоналар билан уринмасинлар мансуб бўлмайди.

Бу иғвогарлик халқаро нормаларга зид бўлиб, у Потсдам битимига ҳам мутлақо қарама-қаршидир. Поляк коммунистларининг марказий органи «Трибуна люду» газетаси қайд қилганидек, «Бонннинг бу атайлаб қилаётган иғвоси Европанинг ана шу районида сиёсий статус-квонинг илдизларига болта уриш мақсадига қаратилгандир».

Хўш, Бонндаги ҳукмрон доираларнинг бундай иғвогарлиги кимларга фойда келтиряпти?

Бу саволга конкрет жавоб беришдан олдин умуман Ғарбий Германиядаги воқеаларнинг ривожланишига қисқача тўхталиб ўтган маъқул. Маълумки, иккинчи жаҳон урушидан кейин Ғарбий Германияда миллионлаб меҳнаткашлар оммасининг кескин норозилигига қарамай, Коммунистик партия тақиқланди, кимки демократик оқимга хайрихоҳ бўлса, аёвсиз йўқотилди. Сиёсий майдонда кекчилик кайфиятлари тобора баланд овоз билан эшитила бошлади. Ўтган йили бу ҳақда Чили давлат университетининг телевизион маркази тайёрлаган эшиттиришда жуда ҳам аниқ айтилгандир. Ғарбий Германиядаги социал-демократик партия лидери Вилли Брандтнинг Латин Америкасига қилган сафарига бағишланган бу эшиттиришдан қуйидаги сўзларни ўқиш мумкин: «Ғарбий Германия ишчилар синфига жуда катта таъсир кўрсатадиган социал-демократик партия Брандтнинг ташаббусига кўра, йирик монополияларнинг традицион группалари — Гитлерни ҳокимият тепасига олиб келган ўша группалар билан ҳеч иккиланмай ҳамкорлик қилмоқда. Христиан-демократик иттифоқ билан ҳукумат коалицияси тузиб Брандт ва унинг партияси ҳамма бўғинларида ашаддий нацистлар ёпишиб олган режимнинг шерикларидан бўлиб қолди. Биргина ташқи ишлар министрлигининг ўзида 500 дан кўпроқ таниқли нацистлар ишлаяпти» Телемарказнинг бу эшиттиришлари шу кеча-кундузда Ғарбий Германияда гитлерчилар партияси нусхаси бўйича иш кўраётган национал-демократик партия Ғарбий Германия ерларининг еттитаси ландтаги (парламенти)да 61 депутатга эга эканлиги жуда ҳам яққол исботлаб олади.

Янги нацистлар ҳокимият тепасига чиқиб олиш учун бутун куч билан ҳаракат қилишяпти. Уларнинг фюрери Адольф фон Тадден ва унинг шериклари шу йил 5 мартга мўлжалланган ва Бонн маъмурлари Ғарбий Берлинда ўтказишга шайланаётган федерал мажлисга 22 делегат юбориш ва 1969 йилнинг кузида мамлакат бундестагига НДПдан камида 50 депутат сайланишига эришишни кўзлашяпти. Шуни ҳам эслатиб ўтиш ўринлики, ўтган йилнинг декабрь ойида Ғарбий Германия олий суди 1969 йилда бундестагга сайлов ўтказиш кампанияси учун НДПга «ўз улуши» берилиши тўғрисида, яъни унга 1,6 миллион марка маблағ ажратилиши тўғрисида қарор чиқарди. Хуллас, гитлерчилар партиясининг нусхаси бўйича иш олиб бораётган янги нацистларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётган Бонн маъмурлари Европанинг марказида иғвогарлик ҳаракатларини сира ҳам тўхтатмаяптилар.

Лекин Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ГФРнинг қонунга хилоф равишда олиб бораётган ҳар қандай хатти ҳаракатларига қақшатқич зарба бериб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлади. Бу ҳақда совет ҳукуматининг ГФР ҳукуматига баёнотида жуда ҳам равшан айтилган: ГФР кишиларни олиб келиш тарзида ўз ҳокимиятини Ғарбий Берлинга ҳам татбиқ қилишдан ва бу шаҳар — территориясидан Европанинг марказида хавфли кескинликни алангалатиш учун фойдаланишдан иборат уринишларини давом эттираверган тақдирда Совет ҳукумати Ғарбий Берлинга тааллуқли иттифоқчилик қарорларининг моддаларини қатъий ва сўзсиз бажариш масаласини муҳокама қилиш заруратига дуч келиб қолади. ГФР ҳукуматига шу нарса мутлақо равшан бўлиши лозимки, Совет Иттифоқи Ғарбий Берлин хусусида ўз зиммасига тегишли тўрт томонлама қарорларда акс этган мажбуриятлардан бошқа ўзга мажбурият олган эмас».

Б. ЮСУПОВ,
Т. СОЛИЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг халқаро шарҳловчилари.

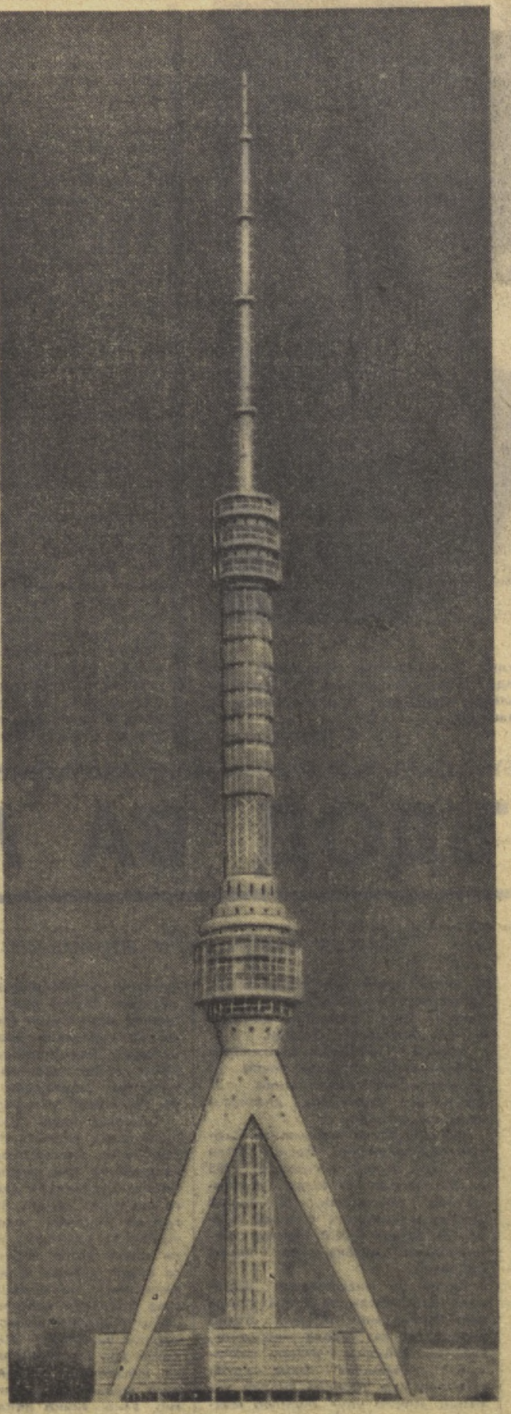

ЭНГ ЙИРИК ТЕЛЕМАРКАЗ

— Тошкент — Совет телевидениесининг Ватани эканлиги билан фахрланар эдик, — дейди Ўзбекистон ССР Министрлар Совети радио эшиттириш ва телевидение давлат комитети бирлашган қурилиш дирекцияси бошлиғи И. Мусабоев. — Пойтахтимиз яқин йиллар ичида телевидение марказларидан бири бўлиб қолиши яна бир улкан ютуғимиздир. Бу эса, ҳар бир ўзбекистонликнинг қувончига-қувонч бахш этади.

— Телемарказ биноси қаерда қад кўтаради?

— Бетон ва ойнадан бунёд этиладиган янги бино ўзининг нафислиги ва бежиримлиги билан ҳамманинг диққатини ўзига жалб қилади. Янги бино «Победа» парки ёнида қад кўтаради. Унинг баландлиги 350 метр бўлиб, худди кўк билан ўпишиб тургандек сезилади кишига. Телевидение эшиттиришларини беш программада олиб боради. Телевизорингиз қулоғини бураб ўзбек ва рус тилларидаги эшиттиришларни, Марказий телевидение томошаларини, Урта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг ўзаро алмашиш ҳамда ўқув программаларини кўришингиз мумкин.

Демак, беш программадан томоша қилиш онлари унчалик узоқ эмас.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Лирик куйлар. 10.10 — «Дугоналар» (радиожурнали). 11.15 — «Бу қўшиқларни эслайлик» (русча). 11.35 — Куйлардан-қўшиқларга. 12.15 — Концерт (талабларга мувофиқ). 13.30 — Лирик концерт. 15.10 — «Правда» газетасининг обзори. 15.20 — «Саломалайкум» (русча). 16.10 — Концерт. 17.20 — Уйғур куйлари. 17.50 — «Бизнинг номзодлар». 18.00 — Совет Армияси кунига бағишланган радиокомпозиция (татарча). 18.40 — Спорт. 19.20 — Концерт. 20.00 — «ЛЕНИННОМА» программаси. 20.30 — Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 51 йиллигига бағишланган тантанали кеча ҳақида репортаж (Москва). 21.00 — «Қардош социалистик мамлакатларда». 21.10 — Эстрада концерти. 22.20 — Лирика кечаси. 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Солдат қўшиқлари (Концерт). 10.30 — Инсон тақдири (Бадиий фильм).

12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 17.00 — Фунтик ва бодринглар (Мультфильм). 17.20 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 17.30 — Концерт (Болалар учун). 18.05 — Яшил уй (Телефильм). 18.25 — Қалб чорлайди. (Дам олиш программаси). 19.05 — Телеянгиликлар.

19.20 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.20 — Рус флотининг бешиги (Ҳужжатли фильм).

19.30 — Шарқ халқлари куйларидан концерт. 20.10 — 240 миллион ҳўрандага (ҳужжатли фильм). 21.00 — Она қиссаси (Бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 22/II да Шоир қалби, 23/II да кундуз Русалка, кечқурун Жизель.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/II да Бўрон қуши, 23/II да кундуз ва кечқурун Бой ила хизматчи.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/II да Жон қизлар, 23/II да кундуз Фарғона тонг отгунча, кечқурун Гавҳари шамчироғ.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКИ РЕМОНТИ ВА ЭКСПЛУАТАЦИЯСИ БУТУНИТТИФОҚ ДАВЛАТ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ТЕХНОЛОГИК ИНСТИТУТИНИНГ УРТА ОСИЁ БУЛИМИ (ГОСНИТИ)

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

лабораториял бошлиқлари: пахтачиликда ишлатиладиган мураккаб қишлоқ хўжалик машиналари технологияси ва ремонтини ташкил қилиш, пахтачиликда ишлатиладиган номураккаб қишлоқ хўжалик машиналари технологияси ва ремонтини ташкил қилиш, пахтачиликда ишлатиладиган машиналарни механизациялаштириш ва автоматлаштириш.

Конкурсда фан кандидатлари, шунингдек кўп йиллик иш стажига эга бўлган юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати 1969 йил 19 мартгача.

Аризага керакли ҳужжатларни қўшиб қуйидаги адресга юборилади: Тошкент область, Янгийўл район, Абжаебой п б.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти, «Саодат», «Гулхан», «Ғунча» журналлари, «Ленин учқуни», «Пионер Востока» газеталари редакциялари коллективлари ҳамда Ўзбекистон Журналистлари союзи правлениеси «Гулхан» журнали редакциясининг масъул секретари СССР Журналистлар союзининг аъзоси Н. Орифжоновга опаси

Анвара ИБРОҲИМОВАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер

Умар РАЖАБОВНИНГ

вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оиласига таъзия билдиради.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Ўзбекистон телевидениесининг ҳафталик программаси

24 ФЕВРАЛЬ.

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси. 18.00 — Кичкинтойлар учун «Бойчечак» (Ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.35 — Болалар учун мультфильм. 18.55 — Телеянгиликлар. 19.10 — Адабий эшиттириш. 19.35 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 19.40 — В. И. Ленин «Пролетар революцияси ва ренегат Каутский». 19.55 — Телеянгиликлар. 20.10 — Ота-оналар университети. 20.30 — Телевизион театр. Б. Жақиев. «Ота қисмати».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

25 ФЕВРАЛЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.15 — Болалар учун мультфильм. 18.25 — Ун минут музика. 18.35 — КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорлари — амалда. Олмалиқ жанговар қурилишида. 18.55 — Кўрсатишлар программаси. 19.00 — Ленин ва Крупская ёзишмалари.

Ўзбек тилида: 19.20 — Телеянгиликлар. 19.35 — Музикали эшиттириш. 20.15 — «Сиҳат-саломатлик» программаси.

Рус тилида: 20.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 20.30 — «Оқ дарё устида момақалдироқ» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Олмаота ва Фрунзе телестудияларининг эшиттиришлари.

26 ФЕВРАЛЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси. 18.00 — Рус тилида телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.10 — Болалар учун кинофильм. 18.35 — Телеянгиликлар. 18.50 — «Надежда Крупская» (ҳужжатли фильм). 19.20 — Эстрада шинавандалари, сизлар учун. деган эшиттириш. 20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

17.55 дан — ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ. 17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Болалар учун мультфильм. 18.20 — «Ҳар доим йўлда» (ҳужжатли фильм) 18.40 — Инсон ва қонун. 19.10 — «У ҳамиша 20 ёшда» (ҳужжатли фильм). 19.20 — Лили Иванова куйлайди.

Ўзбек тилида: 20.00 — «Олов билан юзма-юз» (илмий-оммабоп фильм). 20.50 — Дутор тароналари. Б. Раҳимжонов. 21.30 — «Киевлик қиз» (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — «Екатерина Воронина» (бадиий фильм). 21.35 — Ёзувчи Виталий Бианки ҳақида ҳикоялар.

27 ФЕВРАЛЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.15 — Кинофильм. 18.45 — Ун минут музика. 18.55 — Телефильм. 19.15 — Ўзбек тилида телеянгиликлар.

Рус тилида: 19.30 — «Арена» (бадиий фильм). 21.05 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.45 — Санъат усталари. З. Муҳаммаджонов (Ўзбек тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Октябрятлар устахонаси. 18.20 — Спорт янгиликлари. 18.50 — Телеянгиликлар. 19.00 — Бадиий ҳаваскорлар концерти.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

28 ФЕВРАЛЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Болалар учун кинофильм. 18.30 — Телеянгиликлар. 18.45 — Музикали эшиттириш. 19.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.00 — Телеянгиликлар. 20.15 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.15 — Киноленинномa. 22.00 — «Олтин водий» программаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Олмаота ва Фрунзе телестудияларининг эшиттиришлари.

1 МАРТ

ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Цирк томошалари. 10.40 — «Кавказ асираси» (бадиий фильм). 12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ.

16.55 — Кўрсатишлар программаси. 17.00 — Болалар учун мультфильм. 17.20 — Рус тилида телеянгиликлар. 17.35 — Марказий универмагдан репортаж.

Ўзбек тилида: 18.05 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.05 — Телеянгиликлар. 19.20 — Концерт. 20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан — Москва кўрсатади.

20.00 дан — Тошкент кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

2 МАРТ

ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 10.00 — Болалар учун мультфильм. 10.35 — «Бекнап» ороли сири» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 11.55 — Болалар учун телетеатр. С. Нуров «Бегубор тонг». 12.35 — Хотин-қизлар, сизлар учун. 13.00 — Қозоқ тилида эшиттириш. 17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — «Ахборот» информацион программаси.

Ўзбек тилида. 18.30 — Ўткир зеҳнлилар мушоираси. 19.50 — «Ахборот» информацион программаси. 20.20 — «Душанбагача омон бўлсак» (бадиий фильм).

Рус тилида: 22.05 «Ҳаё» музикали лавҳа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Фрунзе телестудиясининг эшиттиришлари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — В36543. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—72, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 45. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 01159.